

DIRVA

THE LITHUANIAN NATIONAL NEWSPAPER

6907 Superior Avenue, Cleveland, Ohio 44103. Telephone: 431-6344

XLIX

Gruodis — December 9, 1964

Nr. 138

ILIUSTRUOTAS TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

NATO PERTVARKYMAS

BRITŲ PREMJEERAS WILSONAS WASHINGTONO-STENGSI SULAIKYTI WASHINGTONO-BONNOS ASIES SUSIFORMAVIMĄ, PRIE KURIOS VESTŲ ATOMINIO LAIVYNO SUDARYMAS VIEN IS AMERIKIEČIŲ IR VOKIEČIŲ. — BRITAI SIŪLOSI JAME DALYVAUTI SU TAM TIKROMIS SĄLYGOMIS. VIENA AIŠKU, KAD NATO REIKALINGA SKUBIŲ REFORMŲ. KAD PATENKINUS SUSTIPRĖJUSIŲ EUROPOS VALSTYBIŲ SAUGUMO TROŠKIMĄ.

Vytautas Meškauskas

Nors rašant šias eilutes D. Britanijos prejerio H. Wilsono viešnagės Washingtono rezultatai dar nebuvo žinomi, tačiau pagrindinė jo pasitarimo su prezidentu Johnsonu tema turėjo būti Šiaurinio Atlanto Apsigynimo Organizacijos -- NATO ateitis. Kad supratus visą susidariusią būklę ir britų naujus pasiūlymus jai pertvarkyti, reikia atsiminti kai kuriuos faktus.

Kas nauja
Pasaulyje

● KOMUNISTINĖ R. VOKIETIJOS vyriausybė surado būdą, kaip uždarbiauti Berlyno sienos pagalba. Vienas būdų, tai reikalavimas įvažiuojantiems į R. Berlyną ar R. Vokietiją įsigyti bent 5 markės oficialiu kursu. O tų įsigytų markių nebegalima išsivežti. Tuo būdu numatoma surinkti arti 16 mil. dol. vertės "kietos" valiutos. Kitas būdas, tai reikalavimas išvykstantiems į Vakarų Vokietiją pirkti geležinkelio bilietą į abi puses. Vokietijoje tokie bilietai negalioja, bet norintieji išvykti to nepaiso. Be to, ir Vokietijos geležinkeliai pro pirštus žiūri į visą tą biznį, kad tik pagelbėjus tautiečiams.

Į tai reagavo Bonnos vyriausybė, nutraukdama pasitarimus su R. Vokietijos atstovais dėl 200 mil. dol. kredito.

● NAUJASIS JTO ASAMBLEJOS prezidentas, Ghanos atstovas Quaison-Sackey, buvo pareiškęs, kad amerikiečių - belgų žygis Kongo, gelbstint baltuosius įkaitus nuo išžudymo, laikytinas afonitu afrikičiams. Jis ir anksčiau ne kartą yra parodęs neapykantą Vakarų politikos žygiams. Prezidentui jis buvo išrinktas vienbalsiai.

● RESPUBLIKONŲ PARTIJOS pirmininkas Dean Burch pareiškė kovosias už savo postą, nežinrint į didelį spaudimą, kad jis atsistatydintų ir jo vietą užimtų žmogus, priimtinas visoms respublikonų atšakoms. Rimčiausiu kandidatu į Burch vietą laikomas Ohio respublikonų vadas Ray Bliss.

● JUGOSLAVIJOS KOMUNISTŲ PARTIJOS suvažiavime Tito pareiškė, kad pastangos sustaityti su kiniečiais esąs bereikalingas laiko gaišinimas. Jis taip pat padarė reveransą Kremlui pareiškdamas, kad Chruščiovas tikrai buvo padaręs klaidų. Tačiau kalbos pabaigoje jis rado Nikitą paguodžiančių žodžių, pastebint, kad destalinizacija, taikos išlaikymas ir santykių su Jugoslavija išlyginimas lieka jojo nuopelnais.

● KOMUNISTŲ OFICIOZAS PRAVDA savo vedamajame rašo, kad būsiančios praplėstos vietinių - respublikinių organų teisės, kad galėtų savarankiškiau spręsti "visus lokalinius reikalus". Spėjama, kad vedamojo mintys buvo atsakymu į latvių laikraščio Sovietskaja Latvija straipsnį, kuriame buvo nusiškęsta, kad vietiniai partijos organai, svarstydami įvairius respublikos klausimus, vengia sprendimų, ir tik paskęsta bendrybėse, bijant atsakomybės ir kritikos.

NATO, aplamai imant, yra gana palaida organizacija, kurią krūvoje išlaikė galimo sovietų puolimo baimė. Tai buvo ir yra tos organizacijos cementas. Tarpavojui mažėjant -- ar bent taip išsiuvažduojant -- tas cementas pradėjo byrėti. Tiesa, Paryžiaus apylinkėse dar reziduoja vyr. NATO karo vadas amerikiečių generolas Lemnitzer su savo štabu, tačiau ne visos NATO priklausančios valstybės jo žiniai pavedė tiek ir taip apginkluotų savo kariuomenės dalių, kaip jis norėtų.

Nepaisant tokio aukšto titulo gen. Lemnitzeriui duoti įgaliojimai, ypač taikos metu, nėra labai dideli. Faktinai aukščiausias NATO planavimo organas yra Standing Group. Ją sudaro po vieną amerikiečių, britų ir prancūzų generolą. Tačiau stipriausią po amerikiečių kariuomenę visame Vakarų pasaulyje turi Vakarų Vokietija, todėl savaimė aišku, kad jos atstovo neįsileidimas į tokį -- taikos metu svarbiausią -- NATO organą nėra logiškas. Tiesa, Vakarų Vokietijos vyriausybė vis neužmiršdama, kad vokiečiai pralošė praeitą karą, kol kas formaliai ir nereikalavo, kad ji būtų suliginta su kitais "didžiaisiais" -- iki šiol ji pasitenkina tos grupės planavimo padalinio direktoriaus postu. Nuo šių metų liepos 1 d. tuo direktoriumi yra vokiečių generolas Ferber. Jei Standing Group dalyviai visais klausimais sutartų, gal jos ir nereikėtų dar kurti lauk keisti. Tačiau tarp amerikiečių ir prancūzų atstovų yra toks didelis nuomonių skirtumas, kad praktiškai tos grupės darbas iki šiol buvo paraližuotas. Jei Standing Group negali pasiekti sprendimo kuriame nors klausime, tas reikšas perduodamas NATO tarybai, kurią sudaro atitinkami atskirų kraštų ministrai ir kuri velturi savo karinę komisiją, susidedančią iš visų narių generalinių štabų viršininkų, tiems iki šių metų vasario 29 d. vadovavo vokiečių generolas Heusinger, o dabar belgų generolas du Cumont. Tokioje būklėje, kada kariai negali susitarti, sprendimo galimybių turi ieškoti diplomatai su NATO generaliniu sekretorium priešakyje.

NATO generalinis sekretorius -- juo dabar yra italas Brochi, o prieš tai tris metus buvo olandas Stikker -- neturi jokio oficialaus kontakto su kariais. Atseit, jis gali patirti, kas jam karais gali būti labai reikalinga ir net iš laikraščių, bet ne "tarnybos keiliu". Tokiu būdu, Standing Group negalint susitarti, generalinis sekretorius gali padėti tik neoficialiai.

Šiuo metu svarbiausias klausimas, dėl kurio reikėtų susitarti, yra kokios strategijos laikytis eventualaus sovietų puolimo atveju. Tuo reikalu yra principinis strateginis susitarimas, tačiau jis yra sudarytas iš tokių bendro pobūdžio frazių, kad nesudaro visai tikslus vaizdas. Tas susitarimas konstatuoja, jog puolimo atveju bus atsakyta visomis pajėgomis, tačiau dėl laiko, kada visomis jėgomis turi būti smogta atgal nėra vienos pažiūros. Amerikoje vyrauja nuomonė, kad visų pirma reikia stengtis sovietų puolimą atremti konvencionalinėmis jėgomis, stengiantis kaip galima ilgiau nepereiti į totalinį atominį karą. Prancūzai tuo tarpu yra už "totalinį atsakymą" tuoju pat, už tat jie apleido savo konvencionalinės kariuomenės apginklavimą, visomis jėgomis stengdamiesi įsigyti savo tautinę atominę jėgą. Jie skaitosi su galimybe, kad JAV savo miestų sugriovimo grėsmės akivaizdoje gali pabugti panaudoti visą savo jėgą arba susitarti su sovietais kitų NATO narių sąskaiton. Toji baimė, žinoma, būtų mažesnė, jei NATO būtų tampriai suaušta organizacija. Toks suaušimas galimas politiška, aiškiai ir karistiškai. Abiem pirmais atvejais tai padaryti nebuvo galima, tokiu būdu lieka tik trečiasis atvejis -- glaudesnis karinis bendradarbiavimas.

Neturinčias savo atominę jėgą Europos valstybes kiek nuraminų tokios jėgos, esančios NATO kariuomenės vado tiesioginėje žinioje. Tiesa, NATO tarybos konferencijoje 1962 m. Atėnuose buvo sutarta, kad sovietams panaudojus atominis ginklus, jais turi atsakyti ir NATO, tačiau vis dar lieka neaišku, kur ir kaip. Graikijos ir Turkijos užpuolimo atveju, tokius ginklus reikėtų panaudoti ir sovietams įnėpanaudojus, nes abiejų kraštų kariuomenės yra per silpnos, kad atlaikyti konvencionalinės sovietų kariuomenės puolimą. Tuo tarpu Vakarų Europoje amerikiečių, vokiečių ir britų dalys galėtų ir ilgesnį laiką išsilaikyti be "atominės pagalbos" -- Už tat ir buvęs NATO vyr. vadas amerikiečių generolas Norstad ir dabartinis -- Lemnitzer reikalauja savo žiniai vabardinio toluo (iki 4,000 km. -- 2,500 mylių) raketų, kuriomis būtų galima reikalui esant NATO vardu apšaudyti sovietų taikinius, įskaitant ir pačią Maskvą. Bet nei JAV nori tokias raketas duoti atskiriems kraštams, nei atskiri kraštai nori pas save laikyti, kad nesudarius lengvai surandamų taikinių netikėtam sovietų puolimui. Iš to logiškai išplaukė NATO atomi-

tais gali būti labai reikalinga ir net būtina, privačiai ar net iš laikraščių, bet ne "tarnybos keiliu". Tokiu būdu, Standing Group negalint susitarti, generalinis sekretorius gali padėti tik neoficialiai.

Šiuo metu svarbiausias klausimas, dėl kurio reikėtų susitarti, yra kokios strategijos laikytis eventualaus sovietų puolimo atveju. Tuo reikalu yra principinis strateginis susitarimas, tačiau jis yra sudarytas iš tokių bendro pobūdžio frazių, kad nesudaro visai tikslus vaizdas. Tas susitarimas konstatuoja, jog puolimo atveju bus atsakyta visomis pajėgomis, tačiau dėl laiko, kada visomis jėgomis turi būti smogta atgal nėra vienos pažiūros. Amerikoje vyrauja nuomonė, kad visų pirma reikia stengtis sovietų puolimą atremti konvencionalinėmis jėgomis, stengiantis kaip galima ilgiau nepereiti į totalinį atominį karą. Prancūzai tuo tarpu yra už "totalinį atsakymą" tuoju pat, už tat jie apleido savo konvencionalinės kariuomenės apginklavimą, visomis jėgomis stengdamiesi įsigyti savo tautinę atominę jėgą. Jie skaitosi su galimybe, kad JAV savo miestų sugriovimo grėsmės akivaizdoje gali pabugti panaudoti visą savo jėgą arba susitarti su sovietais kitų NATO narių sąskaiton. Toji baimė, žinoma, būtų mažesnė, jei NATO būtų tampriai suaušta organizacija. Toks suaušimas galimas politiška, aiškiai ir karistiškai. Abiem pirmais atvejais tai padaryti nebuvo galima, tokiu būdu lieka tik trečiasis atvejis -- glaudesnis karinis bendradarbiavimas.

Neturinčias savo atominę jėgą Europos valstybes kiek nuraminų tokios jėgos, esančios NATO kariuomenės vado tiesioginėje žinioje. Tiesa, NATO tarybos konferencijoje 1962 m. Atėnuose buvo sutarta, kad sovietams panaudojus atominis ginklus, jais turi atsakyti ir NATO, tačiau vis dar lieka neaišku, kur ir kaip. Graikijos ir Turkijos užpuolimo atveju, tokius ginklus reikėtų panaudoti ir sovietams įnėpanaudojus, nes abiejų kraštų kariuomenės yra per silpnos, kad atlaikyti konvencionalinės sovietų kariuomenės puolimą. Tuo tarpu Vakarų Europoje amerikiečių, vokiečių ir britų dalys galėtų ir ilgesnį laiką išsilaikyti be "atominės pagalbos" -- Už tat ir buvęs NATO vyr. vadas amerikiečių generolas Norstad ir dabartinis -- Lemnitzer reikalauja savo žiniai vabardinio toluo (iki 4,000 km. -- 2,500 mylių) raketų, kuriomis būtų galima reikalui esant NATO vardu apšaudyti sovietų taikinius, įskaitant ir pačią Maskvą. Bet nei JAV nori tokias raketas duoti atskiriems kraštams, nei atskiri kraštai nori pas save laikyti, kad nesudarius lengvai surandamų taikinių netikėtam sovietų puolimui. Iš to logiškai išplaukė NATO atomi-

Pavergtųjų Europos Tautų seimo pirmininkas V. Sidzikauskas, kuris kartu yra ir VLiko pirmininkas, gruodžio 1 d. seimo posėdyje įteikė JAV senatoriui J. Javits (dešinėje) Pavergtųjų-Seimo Laisvės Kovos medalį ir diplomą.

LAISVOSIOS EUROPOS RADIJAS, JO PASKIRTIS IR TRUKDYMAI

Vytautas Alseika

Vokietija

Europinis radijo klausytojas, kas vakarą įjungęs radijo aparatą, pastebi ir drauge nustemba: kiek daug propagandos vyksta, kaip atkakliai puolamas priešas radijo bangomis, kaip įžūliai sovietinio bloko kraštai įvairiais trukdymais bando nustumti laisvojo pasaulio balsą. Taip, Europoje tai jaučiama labiau negu kituose kontinentuose. Vak. Vokietijoje veikia keli galingi radijo siųstuvai ir jų tarpe pats svarbiausias Laisvosios Europos Radijas su jo centre būstine Muenchene. Kitas siųstuvus Muenchene -- "Liberation". Abiejuose dirba beveik išimtinai (išskyrus pačius vadovus) įvairių sovietų pavergtų kraštų emigrantai-išeiviai. Nuolat plečiamas Koeline vokiečių vadovaujamas trumpųjų bangų siųstuvus "Deutsche Welle", be to užsieniui skiriamas ir "Deutschlandsender".

Visi siųstuvai perduoda pranešimus įvairiomis Sovietijos bei jos satelitų, bet... tik ne pabaltiečių kalbomis. Ligšioliniai žygiai tuo reikalu nebuvo sėkmingi.

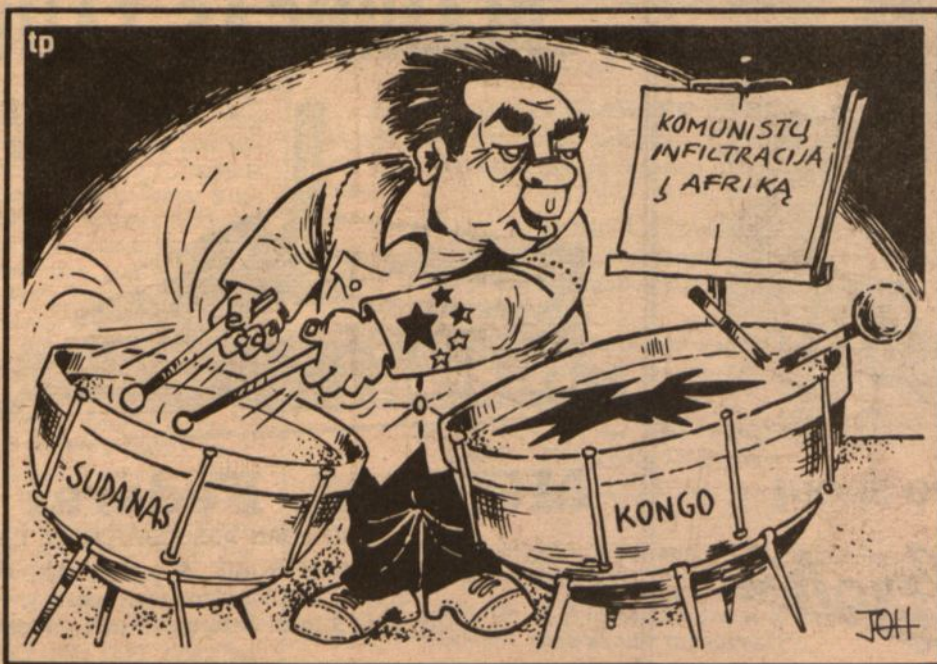
Tuo tarpu radijo karas vyksta visu spartumu. Jei sovietai kalbą apie vadinamą taikingą sambūvį, tai jie ta pačia proga pabrėžia, kad jokio sambūvio negali būti ideologinėje srityje. Dėl to netenka stebėtis, kad sovietų vedamas radijo bangomis karas nuolat stiprėja. Jam atsispirti, kaip patyrimas parodė, bene efektingiausiai veikia minėtas Radio Free Europe siųstuvus Muenchene.

Sovietai, užsieniui skirtų radijo pranešimų skaičių nuo 1950 m. yra padvigubinę. Jei 1950 m. tos politinės propagandos skaičius per savaitę siekia 536 val., tai 1962 m. jis jau pakilo iki 1213 valandų. Tame laikotarpyje sate-

litiniai kraštai radijo pranešimų skaičių net patrigubino: buvo 412 valandų, o 1962 m. pasiekta jau 1149 valandos. Komunistinė Kinija per tą 12 metų laikotarpį savo propagandos krūvį padidino net vienuolika kartų. U. S. Information Agency (jos žinioje yra "Amerikos Balsas") 1963 m. paskelbtame pranešime pažymėjo, kad komunistinis blokas sumušęs visus rekordus, nes per savaitę jie išspinduliuoja tos, prieš Vakarų nukreiptos, propagandos net 3846 valandas. Palyginus su 1961 m. tai reiškia 117% padidėjimą.

Visiems turėtų atrodyti aišku, kad ir JAV turėtų pasiekti komunistų pavyzdžių ir visomis priemonėmis padidinti radijo bangomis vedamos propagandos kiekį bei kokybę. "Amerikos Balsas" (Voice of America) savo programą įvairiomis kalbomis skiria bent 40 ar daugiau pasaulio kraštų. Šie pranešimai daugiau atspindi oficialiąją JAV vyriausybės nuomonę, "Balsui" daugiau rūpi pavaizduoti amerikinio gyvenimo privalumus. Pagaliau, kalbėdamas į keliasdešimt kraštų, "A. Balsas", suprantama, kiekvienam kraštui tegali skirti kasdien nedaugiau kaip 2 valandas. Taigi, "A. Balsas" paskirtis, tiksliai visai kitokie, kaip kitų, daugiau privatinio pobūdžio siųstuvų.

RFE arba Laisvosios Europos Radijas nelaikytinas jokių "A. Balsas" varžovu. Jo tikslai kiti. Svarbiausia, kad RFE siųstuvus, veikdamas privatiniais pagrindais, žymiai laisvesnis. Iš Muencheno veikiančio siųstuvo dabar kalbama penkiomis kalbomis: į Čekoslovakiją, Bulgariją, Lenkiją, Rumuniją ir Vengriją. Programos veikia per ištisą dieną. (Nukelta į 2 psl.)

- Išbandysim dabar naują būgną!...

DELSIMO POLITIKA

PRITYRES IR APSUKRUS VIDAUS POLITIKOJE PREZIDENTAS DELSIA DARYTI SKUBIUS SPRENDIMUS UŽSIENIO POLITIKOS SCENOJE. — JEI VIDAUS POLITIKOJE DELSIMAS GALI IŠEITI Į NAUDĄ. UŽSIENIO POLITIKOJE, KURIOJE NESILAİKOMA JOKIŲ TAISYKLIŲ, INICIATYVA GALĖTŲ DAR DAUG KĄ IŠGELBĖTI, JUOBA, KAD PREZIDENTO OPONENTAI IRGI YRA NAUJOKAI.

Vellionis Sam Rayburn, ilgalaikis atstovų rūmų pirmininkas, kurio vardu ką tik buvo pakrikštytas naujas JAV atominis - povandeninis laivas, sykį davė savo politiniam mokinui, dabartiniam prezidentui L.B. Johnsonui, tokį patarimą. Girdi, jei tau

reikia padaryti labai svarbų ir skubų sprendimą, visų pirma pasakyk: "Just a minute!"

Atrodo, kad prezidentas ir laikosi to patarimo savo užsienio politikoje, kurioje taip skubiai reikalingi svarbūs sprendimai. Tiesa, kaip pastebi, Josef Alsop, to-

ji politika nėra jo sugalvota. Jis ją perėmė iš J.F. Kennedy, kuris norėjo būti pats savo Valtybės Sekretorium. Už tat JFK į tą postą ir paskyrė Dean Rusk, iki to laiko mažai girdėtą asmenybę. Jonsonas, ar jis nori ar ne, turi toliau naudotis JFK pasidaryta mašinerija.

Pasaulyje, kurį Johnsonas pats nėra sukūręs, bet paveldėjęs, Vietnamo krizė yra pati nelaimingiausia dalis. Tačiau to nepaisant, prezidentas vis tiek turi padaryti kokį nors sprendimą.

"Jei -- rašo toliau Alsopas -- bus nutarta pasiduoti Pietryčių Azijoje, tai tik bus reakcijos grandinės pradžia. Galų gale mums neliks nieko, dėl ko mes kovojome ir ką laimėjome II Pas. ir Korėjos karuose. Kai nuostoliai didės ir bus suprasti namuose, proporcingai augs ir kartėlis. Kaip prezidentas Trumanas Kinijos atveju, prezidentas Johnsonas stovi prieš panašią situaciją, kurioje griebtis bet kurios akcijos būtų bloga politika dabar, tačiau delsimas pasirodys dar blogesnė politika ateityje".

Iš kitos pusės -- kaip pastebi neseniai aplankęs Vakarų Europos sostines ir Maskvą kitas kolumnistas James Reston:

"... nepaisant visų tarpvalstybinių interesų nesutikimų, vienas dalykas yra labai panašus Washington, Londone, Paryžiuje ir Maskvoje: net ir geriausiai informuoti pareigūnai visose keturiose sostinėse net nebando nuodoti, kad jie žino, kaip jų vadai išspręstų nūdienės svarbiausias tarptautines problemas".

Kitaip sakant, naujieji Maskvos valdovai ir naujasis britų premjeras Wilsonas nėra daug geresnėje padėtyje, kaip prezidentas Johnsonas! Už tat, man atrodo, prezidentas galėtų imtis tam tikros iniciatyvos tokioje padėtyje, kurioje, pasak Restoną:

"Visi pareigūnai, atrodo, sutinka, kad dabar pergyvename kritišką momentą pasaulio reikaluose".

Restonas tačiau įspėja prezidentą nesiskubinti, nes jei jis veiks per drąsiai ir per skubiai, jis gali prieš save suvienyti savo sąjungininkus ir priešus. Teoretiškai, žinoma, taip galėtų atsitikti, tačiau turint gal-

voje visų tarptautinės politinės scenos veikėjų pasimetimą, JAV prezidento vienokl ar kitokl sprendimai gali priversti ir juos labai greitai apsispręsti. Sąjungininkai bus pastatyti prieš skubų pasirinkimą ir nėra jokios abejonės už kurią pusę jie noromis ar nenoromis pasisakytų. Tik neveiklumas gali privesti prie koalicijos prieš JAV susidarymo, o ne akcija.

Prie ko veda delsimas, geriausiai parodo paskutinių dienų įvykiai. Kai tik prezidentas pareiškė, kad Pietryčių Azijoje nelauktina jokių dramatiškų perversmų, tuojau Brežnevas pasiskubino pareikšti, kad Sovietų Sąjunga, jei reikės, ateis pagalbon šiaurės Vietnamui. Jei prezidentas tačiau būtų jau anksčiau pvz. šių metų pavasarį, griebtųsi baudžiamos akcijos prieš tą komunistinį režimą, ji jau būtų atnešusi pasisekimo, o Maskva ir Pekinas suverstų kalnę už tai patiems šiaurės vietnamiečiams.

"Just a minute" yra gera politika JAV kongrese, kur laikomasi tam tikrų taisyklių ir niekas negrąšo taupierplauti gerklę, tarp tautinėse džiunglėse, kur nesilaikoma jokių kovos taisyklių, geriausia politika yra šauti pirmam ir be perspėjimo.

(vm)

Laisvosios Europos radijas...

(Atkelta iš 1 psl.)

galima sakyti ištisą parą -- jos pradėdamos 5 val. ryto ir baigiamos vėlai naktį. Tuo būdu siekiama, kad siųstuvo programos galėtų minėtų kraštų gyventojams visiškai pakeisti komunistinių siųstuvų programas.

RFE programos šiuo metu savo platumu, įvairumu, išradinimu bei poveikiu kraštams, kur jos spinduliuojamos, yra pralenkusios kitų kraštų programas. Štai, programų lenkų kalba pavizdys: iš RFE teikiamos jos sudaro 86% programų, kurias lenkų k. perduoda be RFE, dar "A. Balsas" ir britų B.B.C. Visi trys siųstuvai per savaitę perduoda 160, 30 lenkų kalba valandų, iš jų RFE -- 129, BBC -- 17,30 ir "A. Balsas" -- 14 val. per savaitę. Taigi, iš Muencheno į Lenkiją kalbama kasdien net daugiau kaip 18 valandų. Panaši padėtis ir su kitais kraštais.

Žinoma, komunistai deda visas pastangas, kad tų siųstuvų programos būtų trukdomos arba nebūtų įmanoma jų klausytis. Trukdymai vyksta naudojantis vietinio pobūdžio antenomis. Iki 1963 m. vasaros sovietai trukdytuvus naudodavo prieš visas Vakarų radijo stotis. 1963 m. rugpjūčio mėn. buvo sustabdytas "A. Balsas" ir B.B.C. programų trukdymas. Rumunų ir vengrų per RFE perduodamos programos jau nebetrukdomos -- tai vykdoma Sovietų Sąjungoje, o čekų programos trukdomos dar ir vietinių trukdytuvų pagalba.

Taigi, trukdymo srityje jau pastebime skirtumus -- vieni kraštai trukdo, kiti -- atsisako trukdyti, kiti tai vykdo dalinai. Pagaliau, tai brangi priemonė --

Parodoje prie realistinio paveikslo...

būta apskaičiavimų, kad trukdymai kaštuoja ligi 200 milijonų dol. per metus. Tai suma, su kuria tenka skaitytis ir komunistams. Tačiau trukdymai nesiliauja -- ypatingai jie intensyvūs Čekoslovakijoje, tačiau ten daugiau paliečiami didesnieji miestai -- provincijoje klausomumas žymiai geresnis. Lenkijoje padėtis žymiai geresnė -- trukdymų ne-

paisant, RFE programos klausomos bent apie 10 milijonų gyventojų. Jei Laisvosios Europos Radijas dabar jau vienintelė trukdoma stotis Vakaruose, tai ją kaip tik išskiria. Pagaliau, trukdymas gyventojų akyse dar smukdo komunistinės sistemos režimą, tad tuo pačiu ypu trukdymas net ir kenksmingas... O koks poveikis gyventojams, apie tai -- kitą kartą.

GREETINGS and BEST WISHES TRIO MACHINE & MANUFACTURING CO.

35700 Vine St.

WI 2-3520

WILLOUGHBY, OHIO

GREETINGS and BEST WISHES SURPLUS VALUE CENTER

13107 ST. CLAIR AVE.

UL 1-5116

GREETINGS and BEST WISHES M. WINOGRAD & COMPANY

MAURICE WINOGRAD, Mgr.

2020 EUCLID AVE

CHerry 1-3637

GREETINGS and BEST WISHES FERBERT FENCE CO.

4900 Lexington Ave.

HE 1-3225

GREETINGS and BEST WISHES To Our Friends and Patrons HECKER TAVERN

WE SERVE THE FINEST CHOICE
WINE — LIQUOR — BEET

MARY HRIBAR and MARY SUSTARSIC

1194 East 71st St.

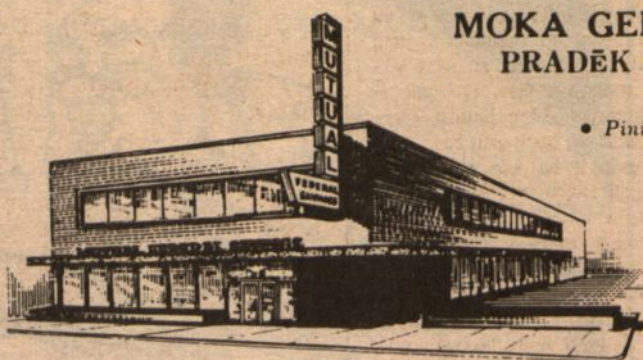
EN 1-9779

PLANINGAS TAUPYMAS

MOKA GERUS DIVIDENDUS!
PRADĖK TAUPYTI ŠIANDIEN!

• Pinigų taupymui nereikia važinėti, juos galite atsiųsti paštu, nes mes apmokam visas pašto persiuntimo išlaidas.

• Dabartinis dividendas 4½% išmokamas du kart per metus.

MUTUAL Federal SAVINGS

AND LOAN ASSOCIATION OF CHICAGO

2212 WEST CERMAK ROAD ■ CHICAGO ■ VI 7-7747

OFFICE HOURS: Monday, Tuesday, Friday 9 to 4;
Thursday 9 to 8; Saturday 9 to 1; Wednesday closed.

JOHN J. KAZANAUSKAS, President

Indėliai apdrausti iki \$10,000 federalinės valdžios įstaigos

ST. ANTHONY SAVINGS AND LOAN ASSOCIATION

1447 So. 49th Court, Cicero, Illinois 60650

Juozas F. Gribauskas, sekretorius

Chicago Phone: 242-4395; Suburban Phone: 656-6330

The Stroh Brewery Company, Detroit 26, Michigan

PASIŪLYK BIČIULIUI LIEPSNOJE DARYTO SKONĮ

Vaišink jį skaniu, pasitenkinimo pilnu Stroh's skoniu... vieninteliu alumi, Amerikoje daromu tiesioginėje liepsnoje. Jis daromas tuo būdu, kad jūs ir visi jūsų bičiuliai galėtumėte gerėti vieninteliu liepsnoj darytu skoniu. Populiarus Stroh's... turi skonį, kurį kiti alūs norėtų turėti.

DIRVA THE LITHUANIAN NATIONAL NEWSPAPER

6907 SUPERIOR AVENUE, CLEVELAND, OHIO. 44103
TELEPHONE: 431-6344

Second-Class Postage paid at Cleveland, Ohio.
Published every Monday, Wednesday and Friday except in case of Holidays by American Lithuanian Press Radio Ass'n VILTIS, Inc. (Non-profit).

Subscription per year \$11.00. Single copy 10 cents.

Editor-in-chief Jonas Čiuberkis.

Prenumerata metams \$11.00, pusei metų \$6.00. Išeina: pirmadieniais, trečiadieniais ir penktadieniais, išskyrus šventes.

Redaguoją:

Jonas Čiuberkis ir Vytautas Gedgaudas

Redakcinė kolegija: P. Bastys, E. Čekienė, A. Laikūnas, R. Mieželis, V. Rastenis ir St. Santvaras.

BENT SUSIPAŽINKIM SU KAIMYNŲ DARBO METODAIS

Visuomeninis darbas išeivijoje, žvelgiant į įvairiausias tautybių grupes, yra labai įvairus. Tai yra logiška. Nevienodas jų pajėgumas, nevienodi tikslai, ne tie patys ir metodai. Visa tai dažnai priklauso ir nuo to, kokiose gyvenimo aplinkybėse buvo ugdytas tos ar kitos tautinės grupės visuomeninis ir tautinis susipratimas, pažintys į gyvenimo reikalavimus ir kiek sugebėta išlaikyti organizacinę ir visuomeninę drausmę ir susiklausymas. Daug kur rasime panašumų, daug kur tautinė charakteristika išsiskiria ne tik plaukų ir akių spalva, bet ir darbo metodais.

Jei politiniame išeivijos sektoriuje rasime ne tik bendrų siekių, bet ir bendrų, jungtinių organizacijų, bendruomeninio gyvenimo lauke matome ne tik ryšio, bet ir paprasčiausias informacijos ir menkiausias susidomėjimo stoka. O nėra abejonės, kad daugelyje sričių yra atsiekta dėmesio vertybė laimėjimų. Nepasakysiu, kad lietuviai būtų labai atsilikę ir kad susipažinimas su kitų tautybių bendruomenių veikimo būdais ir metodais būtų skenduolio griebimasis už šiaudų. O vistiek, vienur kitur pažvelgus, randi paskatinančių pavyzdžių, kurie kartu parodo, kur ir mes dar privalėtume atkreipti dėmesį savo dėmesį.

Visos tautybių grupės turi vieną bendrą bruožą, tai jų pastangos išlaikyti savo tautinės kultūros bruožus, išskirti savo kultūrinius laimėjimus, patraukti jais priaugančią kartą ir parodyti jai, kad tautinė kultūra yra verta dėmesio ne tik skatinimo sumetimais, bet yra savaime savita kultūrinė vertybė, turinti asmenybę ir visą bendruomenę. Yra bendrų žymių kreipiant dėmesį į savųjų socialinius reikalus, solidarią paramą ūkiniai silpnesniems. Ir taip visose srityse matysime pastangas, vedančias į tą patį tikslą, tik gal kartais geriau ar blogiau parinktais, geriau ar blogiau nusisekusiais būdais. Imkim tik vieną pavyzdį, kaip, mes ir kaip latviai siekia suteikti didesnę kapitalą, kad pastoviai ir didesnėmis sumomis būtų galima operuoti ugdati ir remiant būtiniausias kultūrinius reikalus.

Nekalbant apie mūsų Kultūros Fondo tuščią piniginę, turime kur kas turtingesnę Lietuvos Fondą. Šio fondo sudarymo metodas -- pavienių asmenų ir organizacijų įnašas. Tai auksa deramam tikslui su tuo moraliniu atpildu, apie kurį aiškiai byloja L. Fondo tikslai. Tuo būdu renkamo kapitalo jau laimėta apie 150 tūkst. dolerių. Kiek toloka dar nuo siekiamo milijono, bet -- jau žingsnis pirmyn.

Šiomis dienomis Clevelande buvo susirinkę latvių išeivių įsteigtų kredito draugijų atstovai. Palikus nuošaliai latvių Kultūros Fondo ir kitų fondų išteklis ir jų surinkimo būdus, jų reguliariai teikiama premijų dydžius ir paramą kultūriniais reikalais, pažvelkime tik į jų kredito draugijų atstovų užsimojimus.

Tose latvių kredito draugijose narių įnašų bendra suma yra pasiekusi 2 mil. dolerių. Tai tik iš 4 Kanadoje, 7 JAV ir 2 Australijoje veikiančių draugijų. Organizacinėje stadijoje randasi visa eilė įvairiuose miestuose. Latvių kredito draugijos yra sudarę savo sąjungą ne tik saviems organizaciniams reikalams aptarti, bet kad būtų suderintas ir planingai vykdomas tos kredito draugijų pelno dalies pasiskirstymas, kuris atitenka kultūrinių reikalų paramai. Tai tik vienas nuošimtis pelno. Taigi, siekiama, kad pelnas nebūtų "pulverizuojamas", bet kad jis sudarytų tokį iždą, iš kurio būtų galima tikrai realiai parama reikalingam tikslui.

Tam yra steigiamas laisvės fondas. Steigėjų nuomone, jei tik 25,000 Kanados ir JAV latvių po 2000 dol. savo santaupų įneštų į savas kredito draugas, susidarytų 50 mil. bendro kapitalo, kurio vienas nuošimtis pelno, skiriamas tam fondui, sudarytų 1/2 mil. dolerių. Tai jau suma, kurią verta ir malonu turėti. Jos, žinoma, dar nėra. Bet reikia atsiminti, kad kredito draugijon įneštos sutaupos nėra auka, bet įnešusiam dar duoda nuošimčius. Šalia to, kad įnešęs narys automatiškai yra apdraustas 2000 dol., reikia atsiminti, kad jų įnašų pagalba teikiama paskolos ne tik jos reikalingiems pavieniams asmenims, bet ir organizacijoms, pvz., nekilnojajam turtą įsigyjant ar turimą pagerinant ir t.t.

Skaitytų jau tame viename palyginime ras ir moralinių ir būdų skirtingumų. Daugelis sakys, taip, seniai žinom, kad latviai "praktiški" žmonės. Jie ir nesibijo to vargo steigiant kredito draugas. Čia gi, pasiuntei 100 dol. čekį ir -- reikalas atliktas. Be to, ir latviai dar tik planuoja, dar tik kalba, o, kad visi suneštų po 2000 dol., tada būtų toks ar kitoks rezultatas. Taip tai taip, bet latviai planuoja ir žvelgia ateitin, bazuodamiesi jau turimu 2 mil. dol. kapitalu. O jame nėra nė cento aukos. Viskas yra narių nuosavybė.

Idealistiškumas ir praktiškumas, pasirodo, nėra priešingybės. Suderintos teikia ir idealų ir praktiškų vaisių. (J.Č.)

PATIKSLINIMAS

Prašau neatsakyti atspausdinti patikslinimą dėl pasirodžiusio Dirvoje gruodžio 2 d. straipsnio apie Kariuomenės šventės minėjimą Chicagoje, kurį pasirašė Z. J.

Straipsnyje Z.J. tarp kitko rašo: "Jūrų skautų Lituanikos tunto atstovas, sktn. Maksvytis savo sveikinimo žodyje pasakė: "Jūros skautai yra lietuvių Savanorių, Šaulių ir karių atžalynas. Jūros skautai gyvena ir auga tėvynė Lietuva!". Kariuomenės šventėje dalyva-

vau jūrų Šaulių uniformoje su dar trimis uniformuotais jūrų Šauliais, kurie visi su savo vėliava atstovavo Gen. T. Daukanto Chicago Jūrų Šaulių Kuopą. Aukščiau pacituotų žodžių savo trumpoje kalboje, ramovėnūs ir birutininkės sveikinant Gen. T. Daukanto Jūrų Šaulių Kuopos vadu, nevartoja, Chicagoje nėra ir niekuomet nebuvo Lituanikos jūrų skautų tunto. Tiesa, čia veikia plačiai žinomas, veiklus ir prieš daugelį metų įsisteigęs Lituanikos berniukų skautų tuntas, bet aš niekuomet nebuvau ir dabar nesu to tunto narys, todėl negalėčiau jokių būdu šį skautų vienetą bet kur atstovauti. Toliau, mano skautiškas laipsnis yra vyr. valtininkas ir nuo jaunystės dienų priklausau jūrų skautijai, o dabartinio metu Jūrų Skautų Baltijos Jūros Tuntui Chicagoje, bet

KURIUO KELIU ŽENGSI NAUJAS VLIKAS?

Š. m. lapkričio 28-29 d., New Yorke posėdžiavo Vliko seimas. Penkiolika organizacijų, dabar įeinančių į Vliką, buvo atsiuntusios po 3 atstovus, kurie turėjo priimti naują Vliko statutą, išklausti pranešimus apie atliktus darbus, finansinę padėtį, nustatyti veiklos planus ir laisvai išdiskutuoti kitus klausimus, susijusius su Vliko darbais.

Tai buvo įdomus įvykis mūsų visuomeniniame gyvenime ir įdomus išgyvenimas vadinamo seimo dalyviams, kurie atvykę iš įvairių lietuvių kolonijų kartu atsivežė gal skirtingas nuotakas, supratimus ir pažintus Vliko atžvilgiu. Ar tą viską galima bus suderinti? Juo labiau, kad vos tik peržengus New Yorke miesto sienas ir susitikus su centro žmonėmis -- tuoj prasidėjo šnibždėjimas, informavimas, instrukcijų davimas, galimos aritmetikos nustatymas ir asmenų linksniaivimas numatytiems postams. Čia buvo mums pasakyta, kad į Vliko pirmininko vietą kandiduoja keli asmenys ir svarbiausia, kad jie labai nori būti Vliko pirmininkais. Ne kreipiant dėmesio į kitus motyvus, reiktų tuo sausu faktu pasidžiaugti, nes tai, turbūt, vienintelė vieta, kur teko pirmą kartą išgirsti tokį neįprastą norą, priešingai -- visi kiti negali priprašyti žmonių vadovauti kokiai nors organizacijai. Laimingai tie New Yorke lietuviai

HENRIKAS ŽEMELIS

ir jų visuomeninės organizacijos!

Toks atstovų margumynas, be abejo, turėjo savaip tą viską išgyventi ir savaip suprasti, kaip tuos patiekus dienotvarkės punktus įgyvendinti.

Tie, kurie Vliko darbuose dalyvauja seniai ir kuriems tam tikra vieša ir užkulisinė procedūra pasidariusi savaime suprantamu reiškinio, galbūt, toje sėsių neįėjo nei ypatingo entuziazmo, nei kažkokio reikšmingo persilaužimo -- jiems tai buvo eilinis posėdis su senais parlamentariniiais triukais, kartais skiriant daugiau laiko biurokratijai ir tariamų atskirų grupių interesų gynimui, negu konkrečiam darbui.

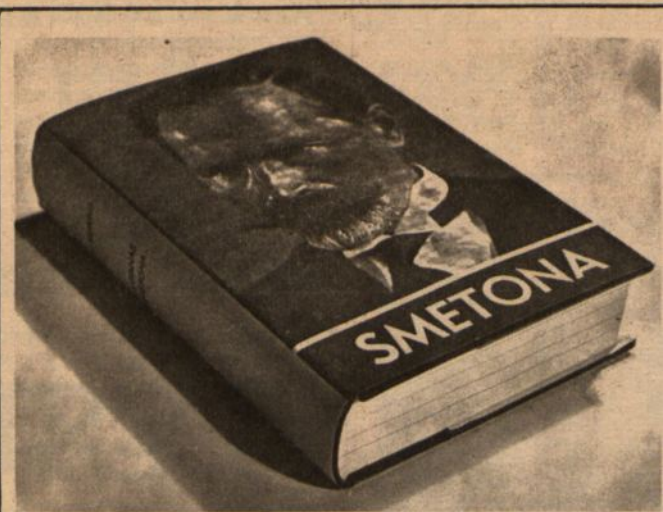
Buvo, be abejo, ir tokių, kurie karštai ir karingai laikėsi principų, raidės ir įvairių procedūrinių kablukių, idant nebūtų pažeistas, jų akimis žiūrint, Vliko autoritetas ar klaidingai interpretuotas nuolat skelbiamas vyriausioji tautos valios reikšimas ir kitokie skambūs šūkiai.

Pagaliau buvo ir tokių dalyvių, kurie visą laiką į Vliko struktūrą ir į darbus žiūrėjo praktiškais akimis ir tą pirmą apsiungusio Vliko sesiją laikė reikšmingu įvykiu. Jiems žymiai lengviau sekėsi nugalėti formalumus ir padėti kitiems išbristi iš procedūrinių painiavos.

Negalima būtų tvirtinti, kad Vliko praeitis, užsitęsę metų metai ginčai, vieni kitų apkaltinimai ir kitokie vieniems reikšmingi, kitiems -- ne, nesutartiniai -- nebūtų likę susirinkusių atstovų atmintyje, bet, iš kitos pusės, toji praeitis skatino priešingą nuotaiką ir daugumos norą pradėti viską iš naujo. Tai galima buvo jausti išatskirytų tokių kalbų ir visur, kur tik buvo nuklystama į aklytgaivį -- pasiektas vadinamas Birželio 22 susitarimas, padėdavo pasiekti priimtą sprendimą.

Taip pat, atrodo, nebūtų tikslu jau šiandien pradėti kritikuoti patį susitarimą, Vliko sąstatą, statutą, užkliūti už paragrafo raidės ar asmenų, prisiminti praeitį, nes, kaip daugelio buvo pažymėta, tas visas susitarimas yra kompromiso ir geros valios rezultatas. Jis negalėjo visiems patikti ir visus patenkinti. Turime leisti naujam Vlikui ir jo rinktiems organams pasireikšti, leisti išryškinti savo programas, darbo metodus ir svarbiausia, kokia bendradarbia-

Mykolas Maksvytis
Chicago

ANTANO SMETONOS MONOGRAFIJA

Kapitalinis ALEKSANDRO MERKELIO veiklas, išleistas Amerikos Lietuvių Tautinės Sąjungos, jau yra išsiuntinėtasis iš anksto užsiprenumeravusiems.

Po 1964 m. gruodžio 1 d. monografijos platiniams vyks per knygų platintojus ALT S-gos skyrius ir per ALT S-gos monografijos platintojo talkininką p. K. POCIŲ.

Monografijos prenumeratos (po 10 dol.) NEBEPRIIMAMOS. Norintieji monografiją užsisakyti paštu sau ar dovanai, kreipiasi į

p. K. POCIŲ — 3908 FIR ST., EAST CHICAGO, INDIANA,

pridedant su užsakymu 12.50 dol. čekį ar piniginę perlaidą.

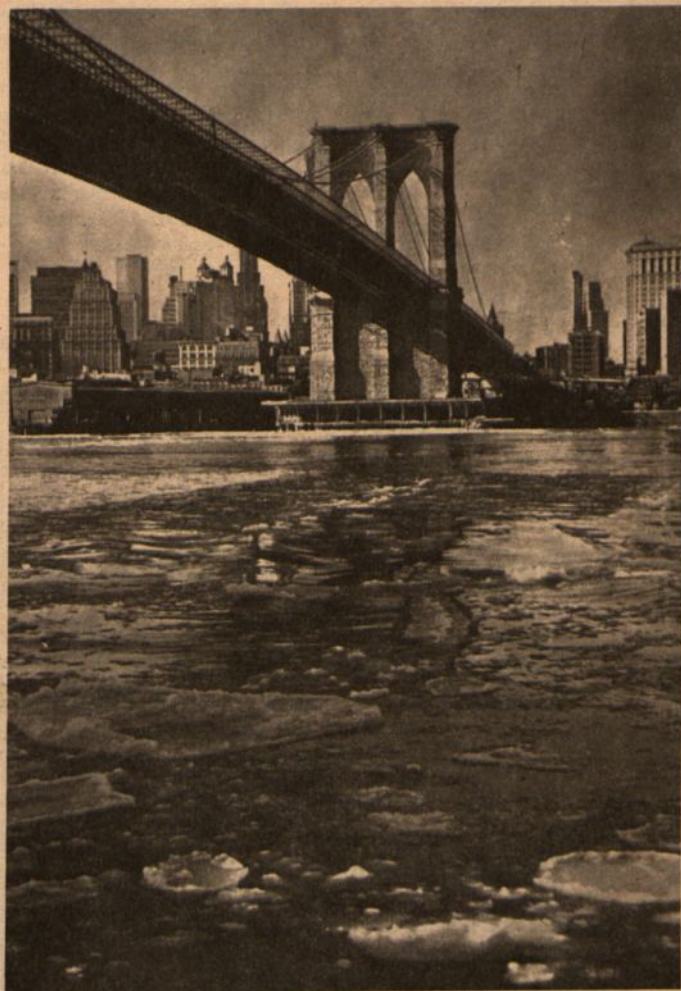
Tai greičiausias ir patogiausias kelias monografijai įsigyti ar padovanoti.

Tuo pačiu (p. K. Pocius) adresu kreipiasi visi knygų platintojai užsisakant monografiją.

turi pereiti į pastovų informavimą ir asmeninį kontaktą.

Šia prasme, man rodos, žengiant pirmąjį žingsnį ir buvo suklupta. Mūsų liet. spauda buvo ignoruota, nebuvo pakviesta, o tik formaliai išlaikyti buvo pranešta, kad įvyksta toks įvykis pridedant darbų dienotvarkę. Tai didelis nesusipratimas iš rengėjų pusės. Mes turime atsisakyti pasenusių pažintų ir vadovautis tokiais dėsniais, kurie kultūringame pasauly jau labai seniai naudojami. Reikėjo ne tik pakviesti, bet spaudai duoti detalų pranešimą apie apsiungusio Vliko struktūrą, darbus ir numatomus ateities planus, atsakyti į visus klausimus ir pareikštas abejones, pabrėžiant, kad Vliko kontaktai su visuomene ir spauda liks nuolatine tradicija ateityje.

Tik tuo keliu einant Vlikas gali atstatyti pasitikėjimą, pašalinti paslaptis ir sumažinti kritiką, nes tada spauda iš pirmų šaltinių žinos faktinę padėtį ir savo puslapiuose skirs mažiau vietos gandoms, o daugiau faktais pagrįstom nuomonėm, tegul ir priešingom, bet visuomet naudingom laisvojo spaudoj.

Žiema po Brooklyno tiltu.

R. Kisieliaus nuotrauka

GREETINGS and BEST WISHES

CLEVELAND AMBULANCE SERVICE, INC.

Remember the Maroon and Cream Colored Cars with the Men in White

Called and Recommended by Cleveland's Leading Physicians and Surgeons

ENDicott 1-0770

GREETINGS and BEST WISHES

LAMAR'S RESTAURANT

FOOD AT ITS FINEST AT MODERN PRICES

1515 Euclid Ave.
1106 Euclid Ave.

861-2228
PR 1-8898

GREETINGS and BEST WISHES

MILLER JEWELERS DIAMOND — WATCHES

WATCH REPAIRING ALL TYPES RELIGIOUS GOODS
ROSARIES PRAYER BOOKS CRUCIFIXES.

768 East 185th St.

KE 1-0225

AKIMIRKOS

Kai rudens varnos krankia

BRONYS RAILA

Senovės graikų dramaturgas Sofoklis "Antigonos" tragedijoje berods pirmasis atvaizdavo konfliktą ir skirtumą tarp formalios įstatymų ir intymaus moralinio teisingumo, - ir taip, kad žiūrovas savo pergyvenimuose pirmumą atiduotų moraliniam teisingumui.

Truputį persukus kitaip, tą patį klausimą būtų galima nuolat naujinti: katras nusikaltimas yra didesnis - ar tasai, kuris nusižengia formaliam įstatymui, ar tasai, kuris išniekina mūsų išjaučiamus ir viduje suvokiamus moralės įstatymus, rašytus ar nerašytus?

Pastarasis klausimas priklausio sričiai, kur angažuojama žmogaus pasaulėžiūra, politiniai įsitikinimai, etinės sąvokos, menai ir, be abejo, poezija. Vakarų Europos ir ypač Amerikos liberalistinės sampratos požiūriu jau seniai nebelaikoma nusikaltimu, jei kas, pvz., išpažįsta ir skelbia marksistinę pasaulėžiūrą, net ir jos kraštutinę formą - komunizmą. Nusikaltimo pobūdis atsiranda, kada jėgos ir prievartos būdu mėginama sugriauti ligol nusistovėjusią, vadinamą legalia visuomenės santvarką ir valstybės rėmus.

Mes kai kurie anuomet Europos rytuose dėl tokios sampratos esame turėję abejonių. Reikėjo tačiau gerą porą dešimtmečių palaikyti, kol tos abejonės pasitvirtino.

Dalies liberalų mūrmėjimui ir net pasipiktinimui mes teigėme, kad komunizmas nėra vien tam tikra socialinė ideologija, bet bent mūsų geografiniame sektoriuje aiški prieštautinė ir priešvalstybinė doktrina, kurios mūsų laisvas ir sveikas kraštas negali toleruoti. Todėl, pvz., visuose Baltijos kraštuose komunistų partija buvo draudžiama ir komunistinis politinis bei ideologinis veikimas daugiau ar mažiau varžomas.

1940 metais atėjo ryškiausias įrodymas, kad toks įsitikinimas buvo pilnai pagrįstas: visi mūsų komunistai (žydai, burlėkai ir lietuviai) iš karto pasireiškė, kaip aiškus prieštautinis ir priešvalstybinis elementas. Jiems mūsų nepriklausoma tautinė valstybė neturėjo jokios vertės. (Gal tik dalelė lietuvių komunistų svyravo ar turėjo iliuzijų, bet kiti, ypač žydai, su džiaugsmu sutiko ir troško, kad mūsų tautinė valstybė ko greičiau būtų sugriauta ir įjungta į svetimą - Sovietų Rusijos imperiją.

Jeigu čia būtų nusikaltimo, tai sofokliškai sakant, jis tuo pačiu metu buvo abejopas, pats didžiausias - ir formalinis ir moralinis. Savo valstybės nepriklausomybės ir tautos laisvės išdavimas čiaėjo ranka rankon, iš karto, visuotinai.

Aš jau minėjau ir keliais

brokšniais mėginau pavaizduoti, kad Salomėjos Nėries "Poema apie Staliną" buvo, pirmiausia, savo tautos ir jos laisvės idealo moralinio išdavimo eleksyras. Labai nesistebėčiau, jeigu kai kurie vakariečiai liberalai ar naujaisieji mūsų "trečiafrontiniai" Amerikoje tokio galvojimo nesuprastų ir sakyti: o kas čia tokio? Čia juk buvo tik vienos ideologijos išraiška, o ideologijų mes neturėtume persekoti. Pagaliau, yra buvę poetų, kurie kadaise sveikino prancūzų revoliuciją, nebūdami prancūzais, ar net palankiai atsilėpdavo apie Napoleoną, kuris jiems atrodė Europos laisvintojas, nors buvo taip pat nemėtas tironas ir garbėtroška diktatorius...

Deja, Salomėjos byloje buvo ištvinkęs ne vien tik komunistinės ideologijos išpažinimas, savo tautos laisvės neigimas ir tirono garbinimas poetinėmis priemonėmis. Tuo pat metu su lygiu aistringumu ji skubėjo prie moralinio išdavystės elemento prijungti ir formalinį, kuris yra vieno dės visiems kraštams, visoms santvarkoms, net ir komunistinei Rusijai. Tarnavimas kitam suvereniui, siekimas išduoti į jo rankas savo valstybę, užsimojimas savo valstybę suskaldyti, padėjimas svetimam suvereniui už grobti tavo šalį, karo ar ir net taikos metu perėjimas į jo pusę, arba špionažas jo naudai, prancūzų juridinėje terminologijoje savotiškai yra vadinamas "la haute trahison". Tad ne šiaip menkas ir eilinis, bet pats didžiausias ir aukščiausias nusikaltimas - valstybės išdavimas, kuris, jei būna laiku išaiškintas, baudžiamas dažniausia mirtimi.

Sovietinio okupanto mašinerija 1940 metais šį išdavimo ir užgrobtimo procesą Baltijos kraštuose mėgino praversti "meniška", "demokratiška", net "legališka".

Skubomis buvo sudarytas "liaudies seimas" ir net jo "rinkimai". Šis okupanto sulektas sambūris turėjo tautos vardą nubalsuoti, kad jis Lietuvoje įveda sovietinę santvarką ir nutaria Lietuvą prijungti prie Sovietų Rusijos, kaip atskirą respubliką federacijoje. Vis dar galėtume aiškinti, kad toks nutarimas įvyko su svetimos jėgos prievarta, nors ir veršlėndami iš liudėsio, kad neatsirado nė vieno "liaudies seimo" atstovo, kuris būtų balsavęs prieš ir garsiai pasisakęs prieš savo valstybės nužudymą, o tuo pačiu greičiausia pats paaukojęs savo gyvybę už laisvę...

Tūkstančiai jį vėliau aukėjo ir nebijojo paaukoti, kai buvo per vėlu. Bet socializmo ir "tautos išlaisvinimo" idėjų vardu sušauktas seimas, deja, tokio herojaus neturėjo nė vieno. Komunistų sustumdyta grupelė, kuriai buvo pavesta it padgoms atveblenti socializmo ir proletariato klasės "valią", nedavė nė vieno didvyrio. Net žodinio protesto, net mažu mažutėliausiu akulės...

Maža to. Raudonajam okupantui dar neužteko ir tokio "nutarimo". Jis geidė iki dugno išragauti visus mūsų tautos išniekinimo ir tos komedijos malonumus. Jo scenarijume buvo numatyta, kad neužtenka Lietuvą aneksuoti kariškiai ir enkavedistai, bet užbaigai dar turi būti nusiųsta į

Maskvą specialią delegaciją, kuri nužemintai prašytų Rusiją, idant šį malonumą mus priimti į savo globą! Į tokią delegaciją tęjo ir Salomėja Nėris su visomis raudonomis rožėmis prie švarkelio atlapo ir deklamacijomis, "važiuos į Maskvą Stalino saulės parvežti"...

Kaip vėliau iš liudininkų pasakojimų girdėjau, šioms ceremonijoms ji ruošėsi labai rūpestingai. Draugės patarė, kad ji kiek pagerintų savo ligol nepertuotą garderobą ir skubiai pasisifidintų iš dar Kaune gaunamos geros buržuazinės medžiagos bent tris naujas sukneles, idant Maskvoje pasirodytų puošniau ir pademonstruotų, kad lietuviai nėra gi kokia ugabų tauta, o mūsų moterys visada elegantiškai pasirūdžiusios ir puikiai gintarais pasidabinusios. Tokia "logika" buvo sarkastiškai keista metu, kai čia pat buvo skelbiama baltų buržuazinės Lietuvos masių skurdas ir praturtėjimo galimybės tik tada, jeigu Kremlius "suteiks" mus priimti į savo globą... Man rodos, kad būtų labiau tikėtasi Maskvą išleisti kaip tik ugabų ir drabužių.

Taip išpuošta "liaudies atstovė" kartu su kitais pašalėmiais ten išvyko ir sovietiniame parlamente, deklamuodama eilėraščius, įtikinėjo, kaip lietuvių tauta nori ko greičiau užbaigti savo valstybės nepriklausomybę, ir prašė, kad jos tėvynę galeitų virsiti Rusijos provincija. Niekas negalėjo būti formalėsio, ryškėnio, nei kitaip išaiškino, nei pateisino, kaip šis tobulai ir ligi dugno tirštųjų atliktas valstybės išdavimo aktas.

Dėl palyginimo prisiminkime, kad tuo metu ir Hitleris buvo pradėjęs kurti naują germanišką Europos imperiją. Čekoslovakijos prezidentas Benešas nepasidavė ir išbėgo į užsienius (kaip ir mūsų šalis nuo bolševikų) tęsti kovą už laisvę. Benešo vietininkas Hacha nusilenkė smurtui, bet niekada neprašė ir joks čekų poetas neprašė, kad Čekija būtų prijungta prie Reicho. Net norvegų Kvislingas, kurio pavardė tapo kolaboracijos ir išdavikiškumo sinonimu, niekada neprašė Hitlerio, kad Norvegija būtų prijungta prie Vokietijos. Didysis norvegų rašytojas Knutas Hamsunas, kuris iš seno nekenė anglosaksų ir jų kultūros, simpatiškausiai atsiliepė apie hitlerinės "naujosios Europos" idėją, už ką laisvųjų norvegų buvo apkaltintas moraline išdavyste. Bet ir jis neva-

žiavo į Berlyną "parsivežti Hitlerio saulės" ir niekada neprašė panaikinti Norvegijos nepriklausomybės. Prancūzų okupacinio laikotarpio prezidentas maršalas Petainas (visada "abiem kojom" stovėjęs katalikybėje) ir jo ministras pirmininkas Lavalis, dantis sukanė, bandė kaip nors išvairuoti karę perblokštą ir okupuotą Prancūziją, bet nė vienas iš jų nedirbo Prancūzijos valstybei nužudyti ir vokiečių nacių neprašė, kad ji būtų paversta vakarine Reicho provincija.

Visi jie ir daugelis kitų panašių po karo buvo pasmerkti, spaudomi, mirties bausmėmis nuteisti, kai kurie sušaudyti, kaip valstybės išdavikai. Ir pagaliau, kiek pati sovietinė Rusija sušaudė savo tikrą ar tariamą valstybės išdaviką, jaučio odoje stigtų vietos surašyti. Ironijos dėlei nebent paminėkime, kad už sovietinės valstybės išdavimą ar bent tuo kaltinimu po Stalino mirties buvo sušaudyti Lietuvos okupacijos pravedėjas Dekanozovas ir enkavedizacijos vyriausias šefas Berija...

Po daugelio metų paaiškėjo, kad savo tarpe mes turėjome kitą "valstybės vyrą" ir per visą dešimtmetį Vyriausio Lietuvos Išlaisvinimo Komiteto pirmininką, kuriam Salės atveju jokio valstybės išdavimo akto nėra įtvėję ir kuris to klausimo nė vienu žodžiu neprisimenė, gal tik dėl to, kad šio akto viena iš triukšmingiausių laikštingųjų savo tragiško ir pasibaisėtino, bet nuosekliai bolševikiškai išlaikyto gyvenimo pačioje pabaigoje, patį jo "tikras žinias", neva priteisusi švenčiausią Sakramentą ir vėl "abiem kojom" atsistojusi Bažnyčios ir lietuvių tautos tarpe!

Kai per ilgus metus įvairiuose rašiniuose man teko vesti nemazą ginčų, diskusijų ir polemikų dėl buvusio Vliko pirmininko laisvinimo linijos ir politinės laikysenos, tai daį šių graudžių bei linksmy pavelkslių sudėjau į savo porą knygų išgyventam pokario laikotarpiui intymiau pavaizduoti. Po to betgi girdėjau ne vieną priekaištą net iš draugų tarpo, kad be reikalo skyrčiau tiek laiko ir darbo tokioms mizerijoms, kurios mažai reikšmingos ir nutekantių metų netrukus bus nuplautos, kaip dulksės į dykumą. Galbūt, - ėmiau kartais ir pats taip tikėti. Galbūt, tai menkinėkiai, į kuriuos nevertė jo kreipti dėmesio...

Bet dabar paskaitęs M. Krupavičiaus atsiminimus ir dėsytymus apie S. Nėrį, dar daugiau atkritau į savo "užsispyrimą". Vertėjo! Ir reikėjo žymiai daugiau mums visiems ir jaudintis, ir galvoti, ir rašyti, ir imtis aštresnių priemonių sustabdyti žaia, kuri Lietuvos reikalui tiek ilgai buvo daryta ir atrajojimais tebekartojama laisvajame pasaulyje. Nes jeigu dešimtmetį Vlikui pirmininkavęs politikas taip nepajėgė suprasti net ryškiausias bolševikų lakštingalos ir taip skandalingai dar šiandien mėgina dar pačiu klaidingiausiu būdu aiškinti jos veiksmus, mūsų buvusio kultūros gyvenimo aplinką ir okupuotos tėvynės dalykų raidą, tai juk nebuvo nė mažiausio pagrindo vilčiai, kad jis būtų galėjęs tiks-

liai, realiai ir blaiviai vertinti idėjinį ir politinį laisvųjų lietuvių kompleksą, jau nekalbant apie daug sunkesnę kovą už pavergtos tautos laisvę. Man užtat šiandien visai nenuostabu, kad per tokio dirigavimo dešimtmetį Vlikas turėjo būti nubagtelizuotas, sutrivialintas, partiniuose antagonizmiuose nusustintas, ir nugalėtas ligi turėtų nebepagydomo laipsnio, drauge niekais iššvaisčius stambiausias, gerų užsienyčių tauriausius norus ir lūkesčius. Kokios gi Lietuvos išlaisvinimo koncepcijos, kokios lietuvių rezistencijos doktrinos mes galėjome sulaukti iš tokių ideologų?

Tiems, kurie dar tebetiki senoviškai, galėčiau tik pavydėti jų krikščioniško optimizmo. Man gi rodos, kad jeigu užsienyčių mes pradame vis labiau neskiirti ir nebeatskiirti moralinio ir valstybinio savo tautos išdavimo akto, užtriname ribą savo svaizėjimais ir prasimanymais tarp to, kas yra tiesa ir melas, tautinė ištikimybė ir niekšybė, pasiaukojimas ir išdavimas, garbė ir gėda, - tai jau yra blogai su mumis.

Tarsi visa tai, prieš ką ligi šiol kai kurie rungėnės, buvo tik sena istorija su Sizifo akmeniu...

Ir todėl, užbaigdamas savo sopulių simfoniją apie vieną taip be galo liūdnos atminties poetę, aš norėčiau jums paminėti kitą, iš čia pat, iš Šventos Monikos Pacifiko pajūrio, mūsų draugę Alę Rūtą, kuri gal per skubotai ką tik išleido juodraštinį eilėraščių rinkinį "Gyvenimo lašai". Tarp tų lašų suradau tik dvi man patikusias eilutes. Bet už tai patikusias ligi pat sielos gelmių, nes pasakiusias iš tikrųjų tai, ką ir aš dabar jaučiu: - Ruduo, nebylus ir liūdnas mano drauge... Geria naktis mano ašaras!...

O kai taip susikirmsti pasitaiko, ir rudens varnos ima krankti belapių medžių šakose, tai sunku susilaikyti nepasinerus į dar tolimesnes glūdumas. Mes, europiečių kilmės žmonės, turtingieji Kinijos literatūroje, šalia Konfucijaus, bene labiausiai suprantame ir protarpiais liūdesio valandomis prisimename didžiausią kinų poetą Li Po, mirusį 762 metais, Tangų dinastijos laikais. Jis vedė linksma ir bohemišką gyvenimą karaliaus rūmuose, o vėliau buvo ištremtas ir labai susidraugavo su vyno taurė.

Legenda pasakoja, kad po vienos tokios puotos jis išplaukė laiveliu į ežerą. Pilnatis mėnuo švietė ir lyg veidrodyje atsispindėjo vandens gelmėje. Li Po, pagautas džiaugsmo ir meilės visam pasauliui, pajuto tokį neapsakomą mėnulio grožį, kad siekė jį apkabinti ir priglausti prie savo širdies. Globdamas atsispindintį sidabro ratilą, jis išlindo iš laivelio ir, aišku, prigirė.

Bet tai buvo poetas, kuris prieš daug šimtmečių guoddamasis rašė:

Pasaulis yra, kaip smuklė, Praeinantys metal, kaip dulksės. Mes skundžiamės mastydami apie praeitį, - Daug daugiau dejuotume, pagalvoję apie ateitį.

Los Angeles, 1964, X.10.

SIUNTINIUS Į LIETUVĄ, TAIP PAT IR MAISTĄ

SIUNČIA

licenzijuota lietuvių įmonė, registruota
U. S. Department of Justice

COSMOS PARCELS EXPRESS
CORP.

Marquette Gift Parcels Service

3212 So. Halsted St., Chicago, Ill. 60608

Tel. CA 5-1864

2439 West 69 St. ir 2608 West 69 St.

Chicago, Ill. 60629. Tel. WA 5-2737

DIDELIS PASIRINKIMAS medžiagų ir visų kitų
Lietuvoje pageidaujamų prekių PAPIGINTOMIS
KAINOMIS.

Akordeonai, siuvamos mašinos, skalbimo mašinos,
automobiliniai, pianiniai, motociklai iš Europos ir Sov.
Sąjungos sandėliu.

Vedėjai E. & V. Žukauskai

PETKUS
LAIDOJIMO ISTAIGA

MARQUETTE PARK CHICAGO
2533 W. 71 St. Tel. GR 6-2345-6

CICERO ILLINOIS
1410 S. 50 Ave., Tel. TO 3-2108-9

TRYŠ MODERNIOS KOPLYČIOS

DIDŽIULIS
PASIRINKIMAS
prekių ir kainų

LANGAI ir DURYS

Antrieji žieminiai langai ir durys iš STAINLESS STEEL (8 rūšių), ALUMINIJAUS, NYLONO STOGELIAI ir kiti įvairaus metalo ir stiklo gaminiai.

KOSTAS BUTKUS

Tel. LU 5-6291

Chicago

GREETINGS and BEST WISHES

FORSBERG ENAMELING
COMPANY

4101 HOUGH Ave.

EX 1-9269

GREETINGS and BEST WISHES

HODELL CHAIN DIVISION

NATIONAL SCREW &
MFG. COMPANY

MAIN OFFICE & PLANT

2440 East 75th Street

EN 1-2650

VIEŠĖDAMI CHICAGOJE PIRKITE NAUJOJE MODERNIOJE

PARAMA-

MAISTO IR LIKERIŲ KRAUTUVĖJE

2534 WEST 69th STREET. Telefonas: RE 7-3332

Savininkai: J. Janušaitis ir J. Mažeika

ČIA GERIMUS PIRKSITE TIKRAI PIGIAI! TIK KELETAS PAVYZDŽIŲ

1. Imp. 3-Star FRENCH COGNAC	5th	4.59
2. Antique Bourbon Kentucky Str. Whiskey ..	5th	3.98
3. CANADA DRY VODKA	5th	2.98
4. Imp. French NAPOLEON Brandy	5th	3.35

5. COINTREAU Liqueur	5th	4.75
6. CHIANTI Imported Wine	5th	.98
7. Zeller SCHWARZE KATZE	5th	1.29

Be to, didžiausias pasirinkimas importuotų maisto produktų iš viso pasaulio kraštų.

LIETUVIŲ MOKYTOJŲ KONFERENCIJA

Rajoninė lietuvių mokytojų konferencija, įvykusi lapkričio mėn. 28-29 dienomis Chicagoje, Jaunimo Centre, praėjo darnioje ir darbingoje nuotaikoje. Ji buvo gausi dalyviais (84), užsiregistravusiais iš Toronto, Clevelando, Detroito, Chicagos ir kitur.

ALB Švietimo tarybos pirmininkas J. Ignatonis, atidarydamas konferenciją, savo išsamiame žodyje nubrėžė konferencijos tikslus bei uždavinius, pasveikino susirinkusius mokytojus ir pakvietė konferencijai vadovauti čikagietį mokytoją J. Kavaliną, clevelandietį - J. Stempužį ir detroitietį St. Šližį. Į sekretoriatą -- čikagietę mok. S. Jonynienę ir iš Grand Rapid mok. Pr. Torūtą.

Žodžių konferenciją sveikino Lietuvos generalinis konsulas dr. P. Daužvardis, PLB Švietimo reikalų vadovas A. Mikulskis, LF valdybos pirmininkas T. Blinstrubas, LB Chicago apygardos valdybos pirmininkas inž. Br. Nainys ir raštu -- Eglutės redakcija ir administracija.

Per abi dienas buvo skaitytos šešios paskaitos - pranešimai mokymo bei auklėjimo klausimais.

A. Rinkūnas, dirbantis Toronto valdinėje mokykloje, plačiai kalbėjo apie šiaurės Amerikos mokyklose naudojamą darbo metodą, pademonstruodamas tai konferencijos dalyviams. Tai individualus mokymas klasės atmosferoje, kuris paremtas intelektualinio pajėgumo (IQ) matavimo duomenimis. Pasak Rinkūno, lietuviškoji mokykla negali atsilikti nuo amerikoniškosios. Ji turi stovėti aukščiau, nes tik tokia mokykla gali mums garantuoti tautinį ir kultūrinį išsilikimą.

Mok. Jonas Kavalinas, dėstęs Chicago miesto mokykloje, pademonstruodamas pavyzdžius, plačiai kalbėjo apie būdus ir metodus mokant lietuvių kalbos vaikus, nemokančius jos. Mūsų jaunas mokslininkas prof. dr. A. Klimas aiškino apie lietuvių ir anglų kalbų fonologinius skirtumus ir kaip vaikus šiame krašte išmokyti taisyklingai tarti lietuvių kalbos žodžius bei garsus.

Antroji konferencijos diena buvo pradėta pamaldomis Jėzui bažnyčioje, kurias atlaikė ir dienai pritaikintą turiningą pamokslą pasakė Tėvas Borevičius. Pagerbti mirusieji mokytojai ir žuvusieji už Lietuvos laisvę, padedant prie paminklo gėlių vainiką.

Grįžus į posėdžių salę, Pedagoginio lituanistikos instituto direktorius D. Velička vaizdžiais žodžiais nusakė Instituto dirba-

klą daugiau susirūpinti lietuvių kalba. Mūsų jaunimo gimtoji kalba yra pusgyvė. Reikia įvesti mokyklose daugiau lietuvių kalbos pamokų, kad ir kitų mažiau reikšmingų dalykų sąskaiton. Skaitymas šeimoje yra vienas iš pagrindinių priemonių lituanistinei pažangai. Tėvai neturėtų už vaikus atlikti jų namų darbus, o tik padėti ir talkininkauti.

Po kiekvienos paskaitos sekė gyvas nuomonių pasikeitimas

Mokytojai padeda gėlių vainiką prie žuvusiems dėl Lietuvos laisvės paminklo Chicagoje. Gėles neša mokytojos Jonynienė ir Peteraitienė. A. Gulbinsko nuotrauka

mą darbą. Pedagoginis institutas yra lituanistikos institutas plačia to žodžio prasme ir jis ruošia ne vien tik mokytojus, bet ir mūsų lietuviškam gyvenimui kultūrininkus, žurnalistus, visuomenininkus ir tt., kurie turės pavaduoti iš rikiuotės pasitraukiančius senuosius lietuvių veikėjus. Lituanistikos instituto žinios pravarčios kiekvienam lietuviui, šiame krašte aukštuosius mokslus baigusiam. Kam nepatogu institutą lankyti, gali pasinaudoti neakivaizdinio dėstyto. Trūksta lėšų mokslo priemonėms ir mokslo šaltiniams įsigyti. Didžiausias rėmėjas prel. M. Krupavičius, sistematiškai remias savo aukomis.

Mok. J. Plačas, iš savo mokyklos gyvenimo paimitais pavyzdžiais, aiškino apie vaiko minties ir žodžių turtingumą.

Mok. Pr. Razminas kėlė rei-

nustatyto laiko ribose.

Ši gausi konferencija, kuri praėjo ne tik darbingoje, bet ir gražaus susiklausymo nuotaikoje, pabaigoje priėmė ir keletą nutarimų.

Nutarta mokyklose laikytis Jono Jablonsko rašybos, nes tik dalis tautos tremtyje, neturi teisės rašybos keisti. Mokyklose vartoti tik lietuviškus rašmenis, neskaitant vaikui klaidos už pavartotus angliškus rašmenis, tik vis priminti lietuviškų rašmenų vartojimo reikalingumą. Sudaryti komisiją metodologiniams klausimams tirti ir mokslo priemonėms paruošti. Laikytis nustatytos mokyklose programos.

Mokytojai-muzikai J. Kreivėnas ir J. Bertulis paruošė ir Chicago apygardos valdyba išleido mokykloms dainavimo medžiagos pirmą sąsiuvinį. Nori tą darbą tęsti, paruošiant medžiagą įvairioms progoms, kaip Motinos dienos, tautinių švenčių minėjimams ir kt. Tai būtų lyg lietuvių jaunimo meninės savi-veiklos programa. Darbas bus tęsiamas, jei bus pageidaujama, pareiškė mokytojas J. Kreivėnas.

Sumanymuose iškelta daug dėmesio vertybų pageidavimų. Pageidauti, kad skaitytu paskaitų tekstai būtų multiplikuoti ir išsiuntinti mokykloms. Palaikyti su tėvais ir šeimomis artimus ryšius, nes mokykla yra tik prailgintų tėvų rankos. Išleisti mokyklų vadovą ir mokiniam kalbos vadovą. Daugiau dėmesio kreipti į priešmokyklinį auklėjimą, organizuojant vaikų darželius arba priešmokyklinės klases. Švenčių progomis, ypatingai per Kalėdas,

Mokytojų konferencijos, įvykusios Chicagoje lapkričio 28-29 d., dalyviai. A. Gulbinsko nuotrauka

jaunimą apdovanoti ne saldumynais ar kitais menkaverčiais daiktais, o lietuviškomis knygomis. Būti mokytojams solidariems, nežeminti, o palaikyti ir kelti mūsų turimų švietimų institucijų autoritetą. Pageidauti, kad ir sekančiais metais tuo pačiu laiku būtų kviečiama mokytojų konferencija, įtraukiant į programą šalia paskaitų ir pavyzdinių parodomųjų pamokų. Pritarta jaunimo meninės medžiagos leidimui.

Baigiantis konferencijai padėkos žodį tarė Švietimo tarybos pirmininkas J. Ignatonis, kuris buvo taikomas mokytojams ir visiems tiems, kurie rūpinasi ir sielojasi mūsų jaunimo švietimu bei auklėjimu.

Kaip konferencija buvo pradėta, taip ji ir baigta tautos himnu.

Suvažiavimas prityrusių pirmininkų buvo prarastas preciziškai tikslumu, taip, kaip buvo nurodyta konferencijos programoje.

Norisi dar pažymėti, kad konferencijos dalyviai visą laiką jau-

tė malonią LB Chicago apygardos globą. Jie buvo vaišinami, patys valdybos nariai J. Bobinienė, St. Šliaužinskas, inž. K. Dočkus su poniu ir kiti svečiams patarnavo. Valdybos pirmininkas inž. B. Nainys sekė konferencijos eigą, o pabaigoje mokyklų vedėjus apdovanojo piniginiiais čekiais ir nemokamai išdalino apygardos valdybos išleistą dainų rinkinį.

Mokytojai nutarė laikyti šio krašto žemesniąją lituanistikos mokyklą 8 metų, aukštesniąją 4 metų.

Sudaryti komisiją mokyklų programoms peržiūrėti.

Susidariusias konferencijos išlaidas padengė ALB Centro Valdyba.

Gražus konferencijos dalyvių būrelis pirmosios konferencijos dienos vakare apsilankė Cicero Aukštesniosios lituanistikos mokyklos tradiciniame vakare, kur jie visi nuoširdžiai buvo priimti, pavaišinti ir turėjo progos pasigėrėti gražia menine programa.

Zenonas Aškalis

PAREMKIME REIKŠMINGĄ DARBĄ

Jau 22 metai Chicago Mokslo Pramonės muziejuje, Jackson parke prie Michigan ežero, skaitlingų tautybių eglių tarpe ir lietuviška eglutė didingai pasirodo. Kiekviena dalyvaujanti tautybė puošia savo eglutę tradiciniais tautiniais motyvais, pavaizduojant savo tautos senus kalėdinius papročius. Jūzės Daužvardienės, Lietuvos generalinio konsulo Chicagoje žmonos, sumanumo ir nepaprasto darbštumo dėka ir lietuvių eglutė, papuošta savotiškai išsiskiriančiais ir intriguojančiais tautiškais padabinimais, išdidžiai pasirodo. Kadangi lietuviškos eglutės ornamentai išsiskiria iš kitų tautybių, tokstančiai lankytojų atkreipia ypatingą dėmesį ir muziejaus vadovybės nepaprastą įvertini-

mą, skiriant atžymėjimus. O tai, savo ruožtu, yra reikšmingas lietuvių gero vardo kėlimas. Už tai esame dėkingi J. Daužvardienei už jos rūpestį ir atsidaivimą dirbti savo tautos garbei. Taip pat daug padėkos tenka Chicago Lietuvos Moterų Klubui už finansavimą tos eglutės paruošimo išlaidų per visus tuos metus. Tai atpalaiduoja aukų rinkimą iš visuomenės.

Muziejaus vadovybė kiekvienai dalyvaujančiai su savo eglute tautybei skiria dieną, kurioje pasirodysia pasirodymais, programomis. Šiemet lietuvių diena bus gruodžio 18, kada įvyks dvi lietuviškos programos: viena 2 val. p.p. kada Marijos aukštesniosios mokyklos mokinės atliks savo paruoštą programą muzie-

jaus teatre, o kita -- 8 v.v. Šią programą praves Ateities atžalynas, tai mažų vaikų grupė, kurią daugumoje sudaro žinomų Ateities šokėjų vaikai, trečios kartos lietuviai. Šiai programai muzikas Faustas Strolia paruošė specialiai dvi naujas dainas. Taigi, popietinė ir vakarinė programa bus tikrai įdomi ir kiekvienam verta išgirsti, nes tai išimtinai mūsų jaunimo atliekamos. Be to, nuo 5 iki 8 val. vak. muziejaus restorane atsilankiusieji galės skaniai pavalgyti lietuviškų valgių.

Gruodžio 18 dieną visi raginame ir prašome gausiai dalyvauti programose su šeimomis. Nepalikite nė savo vaikų namie, nes jiems įvairiaspalvės žibantės eglutės ir programos bus tikrai įdomu pamatyti ir ilgai liks jų atmintyje. Įėjimas į muziejų ir programas nemokamas ir nereikia jokio kvietimo. Savo gausiu atsilankymu paremsime J. Daužvardienės šį taip reikšmingą darbą ir parodysimės savo gyvą susidomėjimą lietuvių diena garsiajame Chicago Mokslo ir Pramonės muziejuje, Jackson parke, 57 gatvė ir ežeras.

SLA Šeštos apskrities vadovu Ona Biežienė, pirmininkė.

ATSIŪSTA PAMINĖTI

I LAISVĘ -- Lietuvių Fronto Bičiulių leidžiamas žurnalas, pasirodė savo spalio mėn. (35) nr. Žurnalo vedamasis (Ar Utopija pavirs realybe) skirtas mūsų politinių veiksmų vienybės problemoms apšvarstyti. Nors straipsnis parašytas 1957 m., jis nėra nustojęs savo aktualumo, giliau žvelgiant į vienybės esmę ir jos moralinius reikalavimus. Tame straipsnyje, tarp kitų ko, sakoma: "Politinei vienybei tremtyje išlaikyti ar laimėti reikalingas pirmiausia moralinis nusiteikimas -- demokratinis vienybės supratimas ir demokratinis jos vykdymas, t.y. aiškini-mosi, susipratimo ir pagaliau kompromiso dvasia. Tokia dvasia reikalauja vienas kito nusistatymą suprasti ir respektuoti".

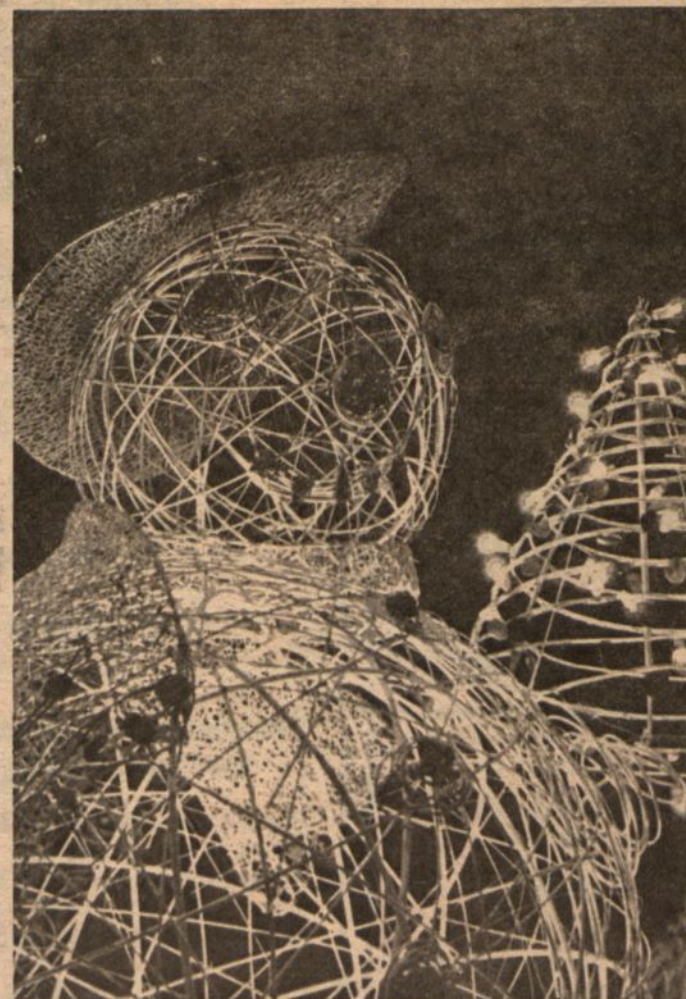
L. Prapuolenis ilgesniame straipsnyje grįžta į 1941 m. įvykius ir savo prisiminimuose iškelia to meto prisitaikymo politikos apraiškas, pavardėmis ir faktais iškeliant momentus, kada vokiečiams prisitaikyti siekė mūsų kariai bandė nuversti laikinąją Lietuvos vyriausybę.

V. Vaitiekūnas nagrinėja sovietinės indoktrinacijos bruožus, o Mečys Musteikis patiekia kruopščiai paruoštą 1963 m. Okup. Lietuvos kultūrinio gyvenimo apžvalgą.

Stambesnių visuomeninių įvykių apžvalga (LB Tarybos rinkimai, mugė New Yorke ir kt.) atskirų autorių paruošta įžvalgiai, nenuobodžiai.

KARYS -- lapkričio (9) nr. išėjo pasipuošęs prez. Ant. Smetonos ir jį lydinčių karių viršeline nuotrauka ir J. Miškinio vedamuoju, skirtu A. Smetonos 90 m. sukakčiai prisiminti.

Turinyje eilė įdomių karinės istorijos prisiminimų ir apybraižų. Platus L. Šaulių S-gos skyrius.

"Šaltanosis" jau pasipuošė kalėdiniais rūbais...

R. Kisieliaus nuotrauka

JAU DABAR LAIKAS UŽSAKYTI DIRVĄ

1965 METAMS KAIP PRASMINGĄ

KALĖDŲ DOVANĄ

savo giminėms, artimiesiems ir pažįstamiems.

Užsakantieji Dirvą vieneriems metams kaip Kalėdų dovaną moka tik 10 dolerių.

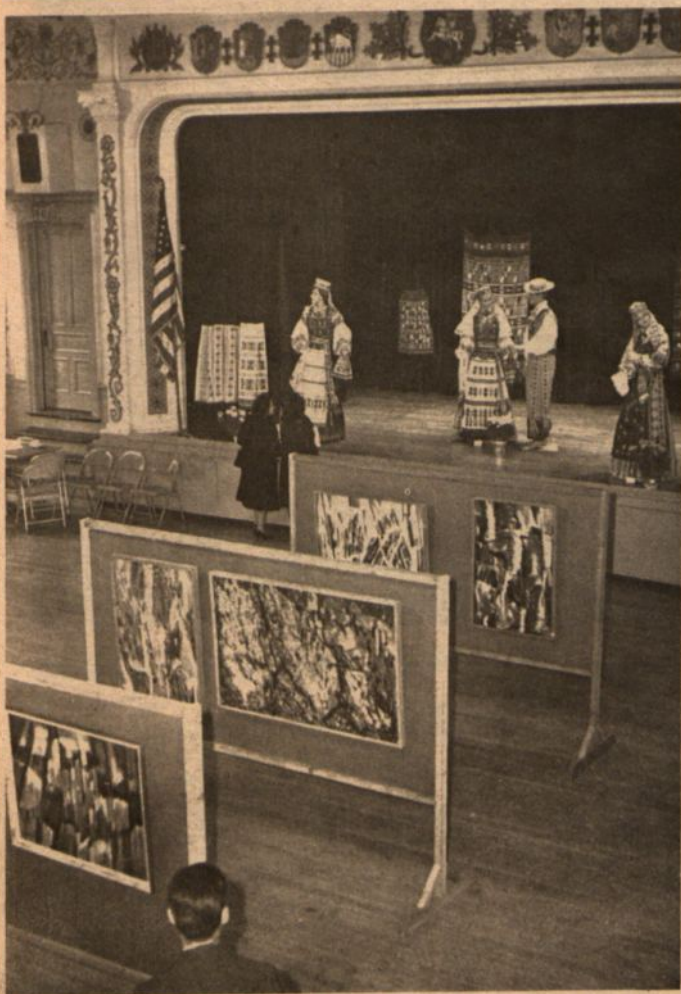
Pageidaujantieji užsakyti DIRVĄ Kalėdų dovanai, užpildo žemiau talpinamą atkarpą ir su čekiu ar pašto perlaida prisiunčia DIRVAI. 6907 Superior Ave., Cleveland, Ohio 44103.

Vardas, pavardė

Adresas

Priedų: čekis 10 dol.

Užsakančiojo parašas

Vaidas iš dail. A. Tamošaitienės parodos Brooklyne, R. Kisieliaus nuotrauka

GREETINGS and BEST WISHES

EMERSON RADIO OF OHIO

EMERSON RADIOS, STEREO
AIR CONDITIONERS, DUMONT T. V.

4300 Euclid Ave.

HE 1-1822

GREETINGS and BEST WISHES

To All the Lithuanian People

ARROW EXTERMINATING

CITY PEST CONTROL CO.

5455 Broadview Rd. SH 1-3995

Mieli tautiečiai!

Dėkite savo sutaupas į — SCHUYLER SAVINGS and LOAN ASSOCIATION of Kearny, New Jersey. Tai vienintelė lietuvių taupymo ir skolinimo draugija New Jersey ir New Yorko valstijose

VEIKIA NUO 1924 METŲ.

Lengvomis sąlygomis duodamos paskolos (morgičiai) namams įsigyti ar taisyti. Įvairios taupymo sąskaitos. Už sutaupas dividendai išmokami kas 3 mėnesiai. Indeliai apdrausti ligi \$10,000 federalinės valdžios įstaigos.

Mandagus ir greitas patarnavimas angli ir lietuvių kalbomis. Ši draugija lietuvių finansinius reikalus tvarko jau 40 metų. Per tą laiką draugijos kapitalas išaugo ligi \$5,000,000.00, o rezervai ligi \$200,000.00.

Darbo valandos: pirmadieniais — ketvirtadieniais nuo 9 iki 3 val. po pietų. penktadieniais nuo 9 val. iki 7 val. vak.

BANKO NAMAI:

24 Davis Ave., Kearney, N. J.
Telef.: WY 1-0001, WY 1-7260

Julius Paknis, Prezidentas

Kas tik turi gerą skonį
Viską perka pas Lieponį!

Lietuvių Prekybos Namai

FURNITURE CENTER, INC.

Vienintelė lietuvių prekybos įmonė Amerikoje, parduodanti importuotus ir vietos fabriko baldus, kilimus, namų įrengimus; televizijos ir Hi-Fidelity bei Stereo aparatus. Be to, pardavinėja baldus biznio įstaigoms, vasarvietėms, moteliams ir viešbučiams. Dovanai sudaromi specialistų dekoratorių planai.

FURNITURE CENTER, INC., ČIKAGOJE
6211 So. Western Ave., Marquette Parke
Tel. PROspect 8 - 5875
3207 So. Halsted St., Bridgeporte

Tel. Victory 2-4226

Abi krautuvės atidarytos pirmad. ir ketvirtad. nuo 9 val ryto iki 9 val. vakaro, kitomis dienomis nuo 9 val. ryto iki 6 val. vakaro. Sekmadieniais nuo 12 val. iki 5 val. atidaryta tik Marquette Parko krautuvė.

BOSTON

DU KONCERTAI GAIDŲ
LEIDIMO FONDUI

Prof. Kazio Viktoro Banaičio smuiko sonata jau yra išleista, ir ją kiekvienas, kas nori gali gauti pas platintojus.

Šiuo metu pradėti darbai su Juliaus Gaidelio sonatos spausdinimu. Tai visa atsiikiama dėka malonių klausytojų, atsilankančių tam tikslui Vasylių rūšių muose koncertuose. Tie mieli ir brangūs klausytojai, mūsų muzikinės kūrybos įamžintojai, nuo širdžiai kviečiami gausiai atsilankyti sekmadienį, gruodžio 13 dieną tam tikslui rengiamuose koncertuose.

Vienas bus dienos metu 3 val. Cambridge, Mass. Lietuvių Parapijos salėje. Antras koncertas įvyks vakare 7:30 So. Bostone, Tautiniuose Namuose, 484 E. 4th St. Bilietų kainos suaugusiems \$2.00, vaikams bei moksleiviams 50 centų. Abiejų koncertų bus ta pati programa. Ją atliks smuikininkai Izidorius Vasyliūnas ir Monika Kenstavičiūtė, violončelistė Joana Kenstavičiūtė ir pianistas Vytenis Vasyliūnas. Programa užtruks tik vieną valandą. Visų maloniai laukiama paremti šį kuklų darbą didžiam užmojui, o mūsų muzikinės kūrybos pėdsakai bus randami ir po tūkstanties metų.

DETROIT

PRISIMINSIME PREZ. A.
SMETONĄ

Tauta, negerbianči savo vadų, yra pasmerkta žūti. Jei nebūtų Apvalzda davusi S. Daukanto, vysk. M. Valančiaus, dr. V. Kudirkos, dr. J. Basanavičiaus, Vaižganto, Maironio ir daugelio kitų dvasios milžinų, kovojusių dėl Lietuvos laisvės ir skiepėjusių lietuvių tautai laisvės troškulio, niekada nebūtumėme išvydę laisvos ir nepriklausomos Lietuvos.

Nepaprastai didelį vaidmenį

mūsų tautos kovoje dėl laisvės atliko pirmasis ir paskutinis Lietuvos prezidentas a.a. Antanas Smetona, nuo kurio tragiškos mirties šiemet sukako 20 metų. Jo didiems darbams prisiminti ir įvertinti š.m. gruodžio mėn. 12 d., šeštadienį, 7:30 val. Lietuvių Namuose yra rengiamas minėjimas, kuriame kalbės rašyt. S. Santvaras ir V. Alantas. Bus ir meninė dalis. Visi lietuviai prašomi šiame minėjime dalyvauti. Įėjimas laisvas.

IDOMI FOTO KŪRINIŲ PARODA

Gruodžio 13 d., sekmadienį, 12 val. Lietuvių Namuose atidaryma tėvo Algimanto Kezio, S.J. foto kūrinių paroda į kurią kviečiami visi lietuviai atvykti. Sekmadieniais ir šeštadieniais paroda bus atidaryta nuo 12 iki 7 val, o kitomis dienomis -- nuo 6:30 iki 9 val. v. Atidarymo dieną 3 val kalbės tėvas A. Kezys. Lankytojai bus pavalšinti pyragais ir kavute. Parodą organizuoja ir globoja Detroito ateitininkai, į parodą įėjimas nemokamas, K. Jurgutis.

Naturally
**SUPERIOR
SAVINGS**

SINCE 1909

13515 EUCLID AVE.
6712 SUPERIOR AVE.

HOME and
REMODELING
LOANS

INSURED SAVINGS

J & S AUTO SERVICE

Mūsų tautiečio Jono Švarco automobilių taisymo įmonėje,
1254 Addison Rd.

rasite visas priemones įvairiausiems automobilių pataisymams, dažymui ir t.t. Automobilių nelaimėse nukentėjusiems veikia neapmokama tarnyba pagalbai, veikianti 24 valandas. Nelaimingo atsitikimo atvejais skambinkite telefonu HE 1-6352.

Įmonėje dažomi visų firmų automobiliai. Teiraukitės dėl kainų ir įsitikinsite jų pigumu.

J & S AUTO SERVICE -- visų automobilių remontas

1254 ADDISON RD.

HE 1-6352

KRAUTUVĖS ATDAROS NUO PIRMADIENIO IKI ŠEŠTADIENIO 9:30 VAL. RYTO IKI 9:30 VAL. VAK.
SKYRIAI — 9:30 VAL. RYTO IKI 10 VAL. VAK.

EAGLE STAMPS —
TAI PINIGAI VISOSE
5 MAY KRAUTUVĖSE

MAY'S

DOWNTOWN
ON THE HEIGHTS
PARMATOWN
SOUTHGATE
GREAT LAKES MALL

BASEMENTS

**PRIEŠ-ŠVENTINIS IŠPARDAVIMAS!
ŽINOMOS GAMYKLOS PERTEKLIUS!
JUMBO RANKŠLUOSČIAI**

YPATINGŲ DYDŽIŲ!

24x46 iki 27-50 inčų!

1.98 iki 3.98, jei be trūkumų!

3 \$ 4
už

- Lygių spalvų!
- Dryžuoti!
- Gėlėti!

Mes negalime minėti gamyklos vardo,
bet jūs atpažinsite kokybę...

Sandėliuokite jau dabar švelnius, didžiulius medvilnės terry rankšluosčius už tokią ypatingai žemą kainą! Rasite įvairiausių spalvų, lygius ir dryžuotus, daugelį su pritaikytais veidais rankšluostukais, visus žinomosios gamyklos!

PRIMAMI UŽSAKYMAI PAŠTU IR TELEFONU... SKAMBINKIT CH 1-3070

BASEMENT DOMESTICS DEPARTMENT, THE MAY CO., DOWNTOWN, HEIGHTS, PARMA, SOUTHGATE

KITI DYDŽIAI:

PRITAIKYTI RANKŠLUOSTUKAI 3 už \$2
PRITAIKYTI VEIDUI RANKŠLUOSTUKAI 3 už \$1
ĮVAIRŪS MAŽI RANKŠLUOSTUKAI 3 už \$1

CLEVELANDE IR APYLINKĖSE

• Kalėdiniai sveikinimai atvirutėmis yra įsigalėjusi ir įsisenėjusi tradicija, turinti asmenišką ryšį ir artimesnės pažinties paženklinimo prasmę. Ypatingai gi Amerikoje toji tradicija davė pagrindą didžiulei atviručių pramonei išaugti ir išbūti. Lietuviškųjų atviručių įnašas toje pramonėje sudaro labai menką dalelytę. Bet ir lietuvių tarpe tas paprotys yra įsigalėjęs ir niekas nesikesina jo pakeisti.

Tačiau yra šimtai atvejų, kada toks švenčių paprotys praktiškai beveik neįmanomas įgyvendinti. Tai liečia platesnį ryšį turinčių asmenų, institucijų ar prekybos imonių santykius su plačiaja klientūra. Visiems tiems asmenims patartina pasinaudoti mūsų laikraščių patarnavimu ir švenčių sveikinimus talpinti laikraštyje.

Ta proga ir Dirva mielai sutinka tarpininkauti ir jau iš anksto prašo suinteresuotus savo skaitytojus pasinaudoti proga ir laiku prisijusti švenčių sveikinimų tekstus.

2 skilčių ir 2 inčų dydžio skelbimo kaina — 5 dol., 2 sk., 3 inčų — 7.50 dol. ir 2 sk. 4 inčų — 10 dol.

Čekius ar pašto perleidas prašome siųsti su užsaky mu.

Pasinaudokite plačiai skaitomo laikraščio — DIRVOS — tarpininkavimu, tuo pačiu prisidedant ir prie lietuviškos spaudos išlaikymo.

• The Plain Dealer gruodžio 6 d. vedamajame, kuriame kalbama apie Clevelando kultūrinio gyvenimo augimą, Gallery International (savininkai lietuviai) yra pažymėta lygiagrečiai su trimis pirmiaujančiomis meno galerijomis Clevelande.

• Naujųjų 1965 metų suakimas, kurį rengia LB įvyks gruodžio 31 d. (ketvirtadienį), Slovėnų Auditorijoje.

Jau eilė metų Clevelando LB Apylinkės rengia šį tradicinį naujųjų metų sutikimą.

Šiais metais numatoma geriau pasiruošti N. M. sutikimui, nes erdvioje salėje numatomas didesnis tautiečių skaičius.

Vaišėms vadovaus clevelandiečiams gerai žinoma kulinarė Vasiliasukienė-Sukienė. Pasilinksminimui ir groš mūsų jaunimo kapela, kuri jau eilėje parengimų gražiai pasirodė.

N. M. sutikimo balius vyks uždarai — privatus pobūdžio tvarkoje. Dalyvauti galės tik iš anksto įsigiję kvietimus.

Valdyba prašo svečių ir rengėjų patogumui iš anksto įsigyti dalyvavimo kortelės iki gruodžio 28 dienos imtinai.

Vaišės prie atskirų stalų — 10 asm. Dalyvavimas 6 dol. asmeniui, jaunimui 3 dol. asm.

Kvietimų galima įsigyti

Scena iš K. Donelaičio "Pavasario linksmybių", kuri bus suvaidinta Čikagos Scenos Darbuotojų Sąjungos 31 šeštadienį Clevelande, Šv. Jurgio parapijos salėje 8 val. vak. K. Donelaičio "Metų" spektaklį rengia LB I apylinkės valdyba. Nuotraukos aktorai Birutė Briedienė, Kazys Veselka, Stasys Bernatavičius, Vytautas Juodka, Leonas Barauskas ir Alė Keželiene.

Donelaičio 'Metai' Clevelando scenoje

Aldona Augustinavičienė

Mūsų visuomenėje dažnai girdėti nuomonių, kad niekas jai taip nenusibosta, kaip nuolatiniai minėjimai... Bet šita mintis nebūtų tiksli ir tai dėl to, kad svarbu kokią įvykį ir kokią asmenybę mes minim ir kaip patį minėjimą suorganizuojam.

Kartais tu nepaprastų įvykių ir asmenybių minėjimai, kaip žviesūs meteorai, nušviečia mūsų kultūrinę padangę. O tam atgimusiame kultūriniam judėjime atgyja rašytojai, menininkai, kūrėjai ir įvykiai, jų jėga ir gyvybė tampa mums nauju įkvėpimu.

Šitai būtų galima pasakyti ir apie skaitlingus Donelaičio minėjimus, įvykius visose kolo-

tūrininkams inscenizuoti Donelaičio "Metus".

Režisierius Dikinis yra pareiškęs, kad Donelaičio "Metai" jį visada žavėję. Tačiau juos parodyti scenoje buvęs sunkus ir komplikotas darbas. Esą, reikėjo rasti spektakliui atitinkamą formą, pirmiausia reikėjo atsakyti detalaus charakterių nagrinėjimo, kadangi pats Donelaitis juos piešęs bendrais bruožais ir jie daugiau kalbėjo autoriaus lūpomis. Šitam visam papildyti ir duoti sceninį pilnumą, Dikinis bandęs išgauti kompoziciniais grupavimais, muzikos ir žviesių efektais.

Kazys Veselka paruošė kūrinį

laičio "Metų" realumo. Čia cituojų spektakliu susižavėjusį Leoną Galinį: "Donelaičio 'Metų' įvaizdinimas buvo toks netikėtai pakilus ir realus, kad net ir didžiausią skepticą nuteikė džiaugsmu, ka liudija po spektaklio keletas minučių plojimai. Čia Donelaičio 'Metai' suskambėjo naujai ir galviai".

Entuziastingi spaudos ir pavienių asmenų atsiliepimai mus įtikina, kad Clevelando Bendruomenė ypatingai gerai padarė, kviesdama Donelaičio "Metų" įvaizdinimą parodyti Clevelando scenoje. Juk iš tikrųjų ta prasme Čikagos teatralai įrodė, kad Donelaitis gali "suskambėti naujai". Iš tikrųjų ir visuomenė į kultūrinį judėjimą yra žaviai patraukiama, kaip tikslai per tą naują ir originalumą, ryškinant senąsias ir naujas kultūrines vertybes. Kultūrinė vertybė savo esme visada lieka ta pati kultūrinė vertybė, tik nauji laikai privalo ją naujai atrasti, tuo būdu jungdama kultūrinį modernizmą su klasikinėmis ir savo verte nekinančiomis kultūrinėmis vertybėmis.

Dėl to sveikintinas Čikagos kultūrininkų pasiryžimas, ir naujas priėjimas prie Donelaičio kūrybos, statant jo "Metus".

Stebint tokius įvykius noriu tik tai vieno, kad galimai daugiau lietuvių bent pasyviais stebėtojais dalyvautų mūsų paskirų talentų kūryboi. Čia norėtusi ypatingai kreiptis į jaunimą, kad jis pagalvotų kokią dvasinį lietuviškumo papildymą jiems duos naujai parodytas Donelaitis. Iš tiesų, juk mūsų jaunoji karta išaugo labai stipriai jaučianti lietuvišką kultūrą ir visą jos esmę ir jos gilumą. Dėl to kartais sunku suprasti, kaip tas giliai lietuviškai jaučias jaunimas gali praleisti tuos didesnius kultūrinius įvykius jų nepamatę.

Juk po 250 metų Donelaitis kalbės į mus iš naujo gruodžio 12 dieną Clevelande; jis kalbės tais pačiais giliais ir jautriais žodžiais, prabildamas ne tikslai į mūsų lietuvišką puikybę, bet ir į visą mūsų moralinės asmenybės didybę.

Argi nenorėsime būti viso to liudininkais?

* LIETUVIŲ ŽURNALISTŲ SĄJOGOS Clevelando skyriaus metinis susirinkimas nukeliamas į sausio 2 d. (šeštadienį) 7 val. vak. pas N. ir V. Braziulius, 1852 Knowles Ave. Atskirų kartotinių kvietimų nebus.

Lauras (Kazys Veselka) ir Selmas (Leonas Barauskas) K. Donelaičio "Metų" inscenizacijoje.

A. Kezio, S. J. nuotrauka

PROF. M. PAP PASKAITA

Buv. Goldwateriui remti lietuvių komitetas, kad ir tebeieškodamas savo politinės ir antikomunistinės veiklos formų, sveikintinas už jo pastangas supažindinti Clevelando lietuvių visuomenę su vienu iš geriausiai informuotų ir gerai susipažinusių su Kremliaus politikos vadovų taktika ir jų veikimo metodais — tai John Carroll Universiteto prof. Michael Pap.

Jo trumpas, kondensuotas, įdomiais faktais paremtas pranešimas (gruodžio 4 d.) lietuš ne tik pastarųjų pasikeitimų Kremluje esminius bruožus, bet ir bendrą kovos su komunistine užsienio politikos srityje taktika ir tos taktikos negalavimus, išryškina padėti, kurioje regimi pavojai glūdi ne tiek toje komunistinėje taktikoje, kiek jos nesupratime iš Vakarų valstybių pusės, o ypatingai iš JAV diplomatinės ir politinės tarnybos nesuvokimo ir nesiorientavimo rusų politinių manevrų rafinuotoseėjimuose.

Ligišiolinė informacijos stoka, ignoracija ir viltys į "besikeičiančią" rusų politiką rodo, kiek dar reikia pastangų, kad JAV visuomenė suprastų tuos pavojus, kurie ateina iš Rytų, ateina apgalvotu, planingu ir rafinuotu būdu, pasinaudojant JAV diplomatinės tarnybos nepasiruošimu ir spragomis.

Tiesiog anekdotiškai, jei netragiška, skamba kad ir toks faktas: vienai rusų delegacijai lankantis JAV, tulas amerikietis paklausė, kaip suderinamas jų žinėjimas nepaprastu pramonės ir žemės ūkio produkcijos kilmu, kada tuo pat metu perkami kviečiai užsienyje. Rusas, ne kiek nedvejodamas, atsakė: Matot, kaip jūs esat paveikti savosios propagandos. Kviečius mes perkame tam, kad išgelbėti JAV ūkininkus nuo ekonominių sunkumų, jų kviečių rinkai beveik išnykus. O ką į tai amerikietis (ne eilinis, o aukštas pareigūnas)? Girdi, ot, apie tai ir nepagalvojau...

Visa eilė pavyzdžių rodo, kad Sov. S-ga svetimuose kraštuose naudojami JAV pinigais statomomis ligoninėmis, bibliotekomis ir kt. (ypatingai Afrikoje) įrengimais prisidėdami savo persona-lu ir propaganda.

Kremliuje gi, prof. M. Papnuomone Saugumo viršininko Šeepino įvedimas į partijos CK rodo, kad visų vykstančių pasikeitimų ir manevrų užnugaryje stovi Suslovas. Tai reiškia ne ką kitą, tik grįžimą į griežtesnę partijos dik-

tatūrą — į Stalino laikų režimą. Užsienio politikoje metodai lieka tie patys, — ką galima laimėti be karo veiksmų: derybomis, Vakarų nuolaidomis, šantažu, o kai reikia, grąšinimais, — reikia išnaudoti, kad ir taikaus bendradarbiavimo vardu. Tikslas gi lieka tas pats.

Prof. M. Pap pranešimas paliko apie 40 klausytojų grupėje gily įspūdį. Ypatingai tikslus buvo jo atsakymai ir komentarai atsakant į paklausimus. Jis pareiškė džiaugsmą, kad JAV akademinio jaunimo tarpe augas susidomėjimas taja politine kova ir čia tinkama informacija randa savo sėklai palankią dirvą.

Susirinkimą Čiurlionio Ansamblio namuose trumpu žodžiu atidarė k-to pirm. dr. V. Ramanauskas, gi prelegentą pristatė adv. Julius Smetona.

• Kaip palikti namus šeimai be skolos, nelaimės atveju. Teiraukitės pas V. Giedraitį 944-6835 ar Z. Obelenį 531-2211.

PARDUODAMAS NAMAS

Savininkas parduoda mūrinių namą EUCLIDE. 3 miegamieji. \$16,300.

Friday Ave.

Tel. IV 6-4161

(138-140)

J. P. MULL-MULIOLIS REALTOR

Šv. Jurgio parapijoje

Turime keletą gerų vienos ir dviejų šeimų namų. Bonna. Hecker. Addison ir kt. Arti gero susisiekimo. Įvairūs mokyklos. Nebrangūs. galima pirkti su mažu įmokėjimu. Nedideli mokesčiai. Suinteresuoti skambinkite.

E. 156 — St. Clair

2 vienos šeimoms namai, 8-4 ant didelio sklypo. 2 garažai. Gerame stovyje. \$16,500.

Investavimui

6 šeimų mūrinis — \$14,900.

Lietuviai bendradarbiai: Alg. Dailidė, John Lorenz ir Ant. Mikoliūnas 13229 Superior Ave.

JAKUBS & SON

FUNERAL HOMES

Vėsinamas oras Jūsų patogumui

Della E. Jakubs & William J. Jakubs

Licensijuoti laidojimo direktoriai ir balsamuotojai 35 metai simpatingo ir rimto patarnavimo

6621 Edna Avenue
EN 1-1763

936 East 185th St.
KE 1-7770

Režisūra
A. DIKINIS
Scenovaizdis
A. VALEŠKA
Drabužiai
B. JAMEIKIENĖ
Tekstas
K. VESELKA
Stato
CHICAGOS SCENOS
DARBUOTOJŲ S-GA

KRISTIJONO DONELAIČIO
M E T A I
SPEKTAKLIS ĮVYKS CLEVELANDE
ŠV. JURGIO PARAPIJOS SALEJE,
GRUODŽIO 12 D., ŠEŠTADIENĮ, 8 V. V.
Rengia LB I-os APYL. VALDYBA.

VAIDINA:

A. Dikinis,
A. Keželiene
B. Briedienė
V. Juodka
K. Veselka
L. Barauskas
S. Bernatavičius
J. Raudonis
S. Grėbliūnas

DIRVA

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

• Solistė Ald. Stempuzienė Vokietijoje pasiliks ilgai, negu buvo numčiusi. Po gražių koncertų Kaiserslauterne ir Schwezingene solistė buvo pakviesta į Vasario 16 gimnaziją. Gruodžio 18 d. ji dainuos gimnazijos kalėdiniame koncerte ir repetuos su gimnazijos choru komp. Dariaus Lapinsko kantatą, kurią Vasario 16 gimnazija išleis atskira plokštele. Rekordavimas bus atliktas Darmstadte su orkestro palydėjimu. Diriguos pats kompozitorius. D. Lapinskas šią kantatą parašė iš senovinių lietuvių liaudies giesmių.

Gruodžio 11 d. Ald. Stempuzienė koncertuos Reutlingene, o po Kalėdų įvyks jos koncertas Muenchene.

• Lietuvių Jaunimo Organizacijų Federacija, su Lietuvos Laisvės Komiteto ir Vilko pritarimu ir parama, New Yorke ruošia politinio lavinimo seminarą jaunimui. Seminare bus nagrinėjamos konkretės, su Lietuvos laisvinimo akcija ir jos metodika susiję klausimai įvairiose srityse: diplomatiška, santykiai su kaimynais egzistencinė, realinė politika, rezistencinis budrumas, propagandos priėjimai ir efektyvumas, Afro-Azijos klausimais, ir kt. Eilė vyresniosios kartos žmonių sutiko būti prelegentais, kad perteiktų jaunesniajai kartai savo patirtį.

Pirmasis seminaras įvyks šių metų gruodžio 9 d., tema: Lietuvių išeivijos laisvės kovos struktūra. Prelegentas J. Audėnas. Sekančius seminarus praves: Vilko pirmininkas V. Sidzikauskas, K. Bielinis, V. Rastenis, V. Valaitis, dr. V. Vygantas.

Seminarai vyks trečiadienio vakarais, po dvi valandas septynių savaitių bėgyje Lietuvos Laisvės Komiteto patalpose.

TORONTO

• Prezidento A. Smetonos 20-ųjų mirties metinių sukakčiai ruošti Komiteto paruošos darbai eina į pabaigą. Minėjimas įvyks gruodžio 13 d., 3 val. 30 min. Bloor Collegiate Institute (į vakarus nuo Dufferin gt.). Programoje rašytojo St. Santvaro paskaita, ištraukos iš velionies raštų ir meninė dalyje Toronto lietuvių Varpo choro dainos. Minėjime organizacijos dalyvauja su vėliavomis.

Toronto ir apylinkės lietuviai kviečiami minėjime akademijoj visi be išimties atsilankyti ir savo atsilankymu pagerbti velionio prezidento garbingą atmintį.

HARTFORDO RAMOVĖNŲ VEIKLA

Šiais metais L.V.S. Ramovė naujosios skyriaus valdybos dėka buvo surengtas jaukus Lietuvos kariuomenės šventės minėjimas. Lapkričio 22 d. ramovėnai, jų šeimos, skautai-ės su vėliavomis, taipogi gražus skaičius tautiečių šventę pradėjo šv. Mišiomis, kurias atnašavo ir pamokslą pasakė klebonas kun. J. Matutis. Trumpu, gerai parengtu, taikliu ir jautriu pamokslu jis pasakė daugiau nei daugelis iš mūsų valandinėmis kalbomis. Paminėtinai, kad kun. J. Matutis šia gimę, augęs, išsimokslinęs ir Lietuvą matęs tik trejetą vasarų, tiek daug apie ją žino ir gražiai lietuvių kalba moka tai perduoti. Mišių metu įspūdingai giedojė mišrus choras, vadovaujamas muz. J. Petkaičio.

Po pamaldų ramovėnai su žmonomis ir svečiais rinkosi į Lietuvių Klubo svetainę pusryčių, kuriuos skoningai ir puošniai parengė ponios M. Strazdienė, M. Baltrukenienė ir K. Nenortienė. Maistą pusryčiams padovanojo lietuviškos valgyklos savininkai P. ir E. Polekauskai. Skyriaus pirmininkui tarus atidaromąjį žodį ir pagerbus žuvusius už Lietuvos laisvę, kalbėjo savanoris kūrėjas J. Dragunevičius. Tai buvo drąsus žodžiai iš kario širdies. Norėjusi tokių pareiškimų išgirsti ir kituose minėjimuose. Be kalbėtojo šventėje dalyvavo dar trys savanoriai kūrėjai: P. Baltrukenis, M. Palubinskas ir Pr. Špaukauskas. Laisvės kovų invalidams paremti surinkta \$ 42,00.

Sudainuota keletas kariškų ir liaudies dainelių, pasidailinta įspūdingais iš nepriklausomos Lietuvos kariuomenės laikų, 1941 metų gūdiklio ir savisaugos batalijonų kovų.

Toliau šventės minėjimas buvo tęsiamas per A. Dragunevičiaus vedamą "Tėvynės Garsai" radijo valandą. Vedėjas, suprasdamas kariuomenės reikšmę Lietuvai, jos šventės minėjimui skyrė net pusę valandos. Girdėjome bažnyčioje giedotas giesmes, šauniai skambančias karių dainas ir J. Benešio paskaitė, kuri naujomis mintimis ir originalumu skyrėsi nuo seniau šios dienos minėjimuose girdėtų paskaitų.

Dabartinė skyriaus valdyba: V. Nenortas, Z. Strazdas, J. Osuchas ir A. Mockus daug įdėjo darbo surengdami minėjimą.

• Palengvinkite pašto pristatymą ir išsiuntimą naudojant ZIP Code. Jį naudokite ne tik prie gavėjo adresu, bet ir prie savo — siuntėjo adresu. Tai užtikrins ir pagreitins Kalėdų progą padaugėjusių pašto siuntų pristatymą.

Adresuodami Dirvai laišką, naudokite Dirvos ZIP Code — 44103. Prie savo adreso pridėkite savąjį.

CHICAGO

• L. S. T. Korp! Neo-Lithuania ir L. T. A. Sambūris Chicagoje NAUJŲ 1965-jų METŲ sutikimą rengia 1964 gruodžio mėn. 31 dieną, FERRARA CATERING salėje, 5609-21 West-North Ave. (ten pat, kur praeitais metais). Dvi parkinimui aikštės antrojo pusėj gatvės.

Vakariene bus patiekiamą 9-10 val. 30 min. Gros Korp! Neo-Lithuania orkestras. Korporantai dalyvauja su spalvomis.

Vietos užsakomos iki gruodžio mėn. 28 d. imtinai pas M. Šimkų 9-3 ir 5-8 val. Tel. CL 4-7450.

Korp! Neo-Lithuania ir L.T.A. Sambūrio Valdybos Chicagoje

• Shakespeareo vakaras, minint jo 400 metų gimimo sukaktį ir Alfonso Nykos Niliūno "Hamleto" vertimo išleidimą, įvyks gruodžio 12 d. (šeštadienį), Chicagoje, Čiurlionio Galerijoje ne 7 valandą, kaip skelbta spaudoje, bet 8 val. vakaro. Shakespeareo vakaro pradžia atidedama vieną valandą vėliau dėl prof. Ereto paskaitos, kuri yra ruošiamą 7 val. vak. Jaunimo Centre.

Shakespeareo vakaro programoje dr. Rirvydas Šilbajoris skaitys paskaitą "Žodžio jėga Shakespeareo kūryboje", o aktoriai Nijolė Martinaitytė ir Jonas Kėlečius perduos ištraukas iš Shakespeareo veikalų. Vakara ruošia Santara-Sviesa.

S. DAUKANTO sukakties minėjimas sekmadienį, gruodžio 13 d. Jaunimo Centre įvyks 3 val. p.p. o ne 8 val. kaip anksčiau buvo skelbta.

CHICAGIEČIŲ DĖMESIUI

1964 m. gruodžio mėn. 12, 13 d.d. įvyksta svetainės "GINTARAS", 2548 W. 69 St., tel. 476-6251, GRANDIOZINIS ATIDARYMAS. Svečiai bus vaišinami užkandžiais. Šeštadienį gros orkestras.

Savininkas

A. G. Lietuvninkas

IŠ CHICAGOS JŲRŲ ŠAULIŲ KUOPOS VEIKLOS

Neseniai Chicago jūrų šauliai pabaigė savo antrąjį plaukiojimo sezoną ir perėjo į žiemos veiklą. Praėjusi vasara jūrų šauliams buvo ypatingai pilna patyrimų, nes nuo pat plaukiojimo sezono pradžios, jūrų šauliai išėjo su nuosava didžiule jachta. Visai kitas jausmas, kuomet plaukiojimo dalyviai turi tokius patogumus, kuriuos teikia didelė motorinė jachta, k.a. laivo virtuvė, lovos, prausykla, erdvus dėtis, salionėlis, tvirtas ir galingas motoras.

Daug pastangų įdėjo jūrų šauliai, kol įsigijo savo nuosavą laivą, o dar daugiau darbo ir rūpesčių įdėjo, kol nupirkta jachtą aptvarkė ir paruošė plaukiojimui. Tačiau visos kliūtys buvo nugautos ir laivas, laiku nuleistas į vandenį, buvo pargabentas į centrinę Chicago uostą, kur buvo jūrų šauliams paskirta taip sumkliai gaunama uosto boja.

Per visą plaukiojimo sezoną jūrų šauliai atliko keletą ilgėsnių pobūdžio kelionių, keletą vidutinio nuotolio ir visą eilę vietinio pobūdžio vandens išvykų. Šiuo laivu plaukiojo gausus būrys vandens mėgėjų ir dalis jų įsijungė ar pažadėjo atetityje paremti jūrų šaulių veiklą.

Neseniai įvykusiame šaulių sąjungos atstovų suvažiavime, kurio metu buvo išrinkta nauja š. S. Centro valdyba, du jūrų šauliai pateko į jos sąstatą, būtent: knygos "Pajūriais Pamariais" autorius -- Alfonsas Nevardauskas, o kitas -- G. Valentinas, iki tol buvęs Gen. T. Daukanto jūrų šaulių Kuopos valdybos narys.

Naujoji š. S. C. v-ba parodė ypatingą dėmesį jūrų šaulių sąjūdžiui, įsteigdama prie C. v-bos atskirą jūrų šaulių skyrį, kurio vedėju paskyrė C. v-bos narį -- jūrų šaulį Gvidą Valentį.

Baltimorėje lapkričio 14 ir 21 d. buvo paminėta Lietuvių Svetainės Bendrovės 50 metų sukaktis. Banketo metu salė buvo pilna bendrovės steigėjų, akcininkų ir rėmėjų. Nuotraukoje kalba ilgametis Lietuvių Svetainės pirmininkas Jonas Kairys. Prie garbės stalo iš kairės sėdi: dabartinis svetainės pirmininkas Balys Brasauskas su žmona Janina, Lietuvos atstovas Washington J. Kajeckas su žmona, ir Julija Rastenenė.

Jo tikslas ir uždavinys yra plėsti ir koordinuoti jūrų šaulių veiklą, steigti naujus j.š. vienetus bei propaguoti jūrinę idėją, priminti mūsų pajūrį ir skatinti naujus j.š. vienetus bei propaguoti jūrinę idėją.

Laivo išlaikymo išlaidoms padengti ir dalinam skoloms apmokėti už patį laivą, chicagiečiai jūrų šauliai ruošia net du parengimus. Per Kalėdas ruošia Pirmos Kalėdų Dienos šokius Lietuvių Auditorijoje, kur gros iš 16 asmenų susidedas Neolituany orkestras. Kitas pobūvis rengiamas per N. Metus -- tai savas N. Metų sutikimo balus, kuris irgi įvyks toje pat vietoje. Maloniai kviečiame chicagiečius aplankyti jūrų šaulių parengimus, tuo prisidedant prie laivo išlaikymo. Iš savo pusės jūrų šauliai pasižada savo rėmėjus vasarą pavėžinti laivu.

Dabartinis metu Gen. T. Daukanto jūrų šaulių Kuopai vadovauja čia gimęs veiklus Amerikos lietuvis Vincas Samoška, lietuviams žinomas iš savo veiklos su Lietuvos Vyčiais.

Atrodo, jog neužilgo chicagiečiai jūrų šauliai susilauks kaimynų, nes naujai paskirtas jūrų šaulių skyriaus vedėjas steigia naują jūrų šaulių vienetą kaimyninėje Cicero lietuvių kolonijoje. Iki šiol ciceriečiai vandens mėgėjai dalyvavo Chicago j.š. kuopoje, bet jų skaičiui augant, steigia savo vienetą. Chicago jūrų šauliai visai remia šias kaimynų pastangas ir pažada visokeriopą paramą. Jei viskas taip eis, kaip numatyta, tai š. m. gruodžio mėn. 13 d., sekmadienio popietėje, Cicero Parapijos salėje Chicago jūrų šaulių atstovai dalyvaus Cicero jūrų šaulių būrio įsteigime ir su džiaugsmu bus jūrų šaulių veiklos plėtimosi liudininkai. Jei kas iš ciceriečių vandens mėgėjų skaitytų šiais eilutes, maloniai prašomi šią žinią paskleisti ir savo draugų bei pažįstamų tarpe, nes kiekvienas, kas dalyvaus šio naujo jūrų šaulių vieneto įsteigime, nuo tos dienos tampa pilnu jūrų šauliu ir be to dar -- steigėju.

O visų vandens mėgėjų, kurie negyvena Chicagoje, bet kurie vasaros metu atvyktų į Chicago kokiais nors reikalais, labai prašome susisiekti su Chicago ar Cicero jūrų šauliais dėl susitarimo apžiūrėti jūrų šaulių jachtą ir su ja pasivėžinti, gal ir kokioje ilgesnėje kelionėje dalyvauti. Gero Vėjo!

Mykolas Maksvytis

Baltimorės Lietuvių Svetainės jubiliejiname bankete kalba Baltimorės pašto viršininkas William F. Laukaitis, daugelį metų buvęs svetainės pirmininku.

Prie garbės stalo bankete sėdi iš kairės: Lietuvos atstovas Washington J. Kajeckas su žmona, Julija ir Nadas Rasteniai, Tomas ir Margarita Grajauskai, Česnai ir Kairiai.

Dalis banketo svečių stiprinasi... Iš kairės: Z. Gapšys, K. Kazlauskas, K. Matuliuskas, K. Stukys, K. Dulys ir P. Karalienė.

A. † A.

ELENAI BRAŽENAITEI

mirus, broliui VILIUI ir jo šeimai gilią užuojautą reiškia ir kartu liūdi

Stamfordo Lietuvių Bendruomenė

Vyr. sktn. STEPUI KAIRIUI

ir jo šeimai liūdesio valandoje, mirus jo tėvui Lietuvoje, reiškia gilią užuojautą

Vincas Kizlaitis

LIETUVIŲ MENO ANSAMBLIO "DAINAVA"

tik ką išleista religinio turinio plokštelė "GARBĖ TAU, VIEŠPATIE" (kalėdinės bei velykinės giesmės ir kiti religiniai kūriniai su solistais).

Taipogi anksčiau išleista lietuviškų dainų plokštelė

"TĖVYNEI AUKOJAM"

Abi plokštelės (stereo ir monaural) gaunamos pas J. Karvelį. 2715 W. 71st St., Chicago, Illinois 60629, Tel. 471-1424 ir pas platintojus.

GERIAUSIA DOVANA KALĖDŲ ŠVENČIŲ PROGA!